

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knaflijeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knaflijeva ulica šte. 5/II,
telefon 8122 do 8126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 din, polletno 18 din,
celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno
12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar,
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.711.

Ob 20letnici Jugoslavije

Dvajset let že šteje naša svoboda in danes 1. decembra bomo dvajsetič proslavili praznik zedinjenja. V teh dvajsetih letih dela za utrditev države se je morda marsikaj opustilo, kar ni bilo prav in kar bo zgodovina ocenila za pogreško, toda državna misel se je le utrdila. Zlasti mi Slovenci se zavedamo, da je možnost našega obstoja edino v Jugoslaviji. Ni za nas življenja izven Jugoslavije.

Kratka je prav za prav doba dvajsetih let, zato še ni vse delo dokončano. Tujci so nas stoletja in stoletja tlačili, stoletja in stoletja so nas imeli razdeljene v razne pokrajine ter Srbe, Hrvate in Slovence druge drugim odtujevali. Zato je v teh stoletjih ginila med nami zavest, da smo eno, vendar pa čisto izginila ni nikoli. Svetovna vojna jo je poživila da je postala glasnejša, in ko je sledila zmaga srbskega in zavezniškega orožja, nam je poživila jugoslovenska zavest pomagala ustvariti našo Jugoslavijo. Zdaj imamo svojo državo in je ne damo več.

Jugoslavija je doživljala v teh letih hude notranje borbe, ker so pokrajine, iz katerih je sestavljena, živele pod tujčevim vplivom in tujčevim jarmom zelo različno življenje, čeprav na njih prebivamo samo Jugoslovenci. Te razlike so bile huda ovira, da ni vse delo okoli izgradnje Jugoslavije potekalo, kakor bi moralo, da bi danes ob 20letnici mogli že reči, da se lahko zdaj posvetimo samo gospodarskemu, kulturnemu in socialnemu delu v državi.

Ob 20letnici Jugoslavije izpovedujemo trdno vero, da se bodo vse težave, kolikor jih je še, kmalu prebrodile, in da bo Jugoslavija vstala iz njih trdna in neporušljiva. 20letnico slavimo v času, ko je pravkar minila nova nevarnost svetovne vojne, a evropska napetost seveda še ni odstranjena. Oklenimo se v teh časih hudih političnih pretresov svoje države z vso ljubeznijo, da bo videl svet našo neomajno voljo do lastnega življenja.

kaj torej gloda zajec že jeseni mlade jablane? Samo zaradi pomanjkanja hrane gotovo ne. Tedaj bi se vsaj letos še ne loteval dreves. Treba je pripomniti, da je način jesenskega in poletnega glodanja drugačen kakor v hudih zimskih nočeh, ko zajci ogledajo debelca, kakor visoko ga dosežejo, in obelijo tudi veje starejših jablan. V hudih zimah se zajci lotijo še nekaterih drugih dreves. Jesensko glodanje, proti kateremu se večkrat ne zavarujemo pravočasno, se zdi kakor zajčja nagajivost. Na nekaterih drevesih se poznajo samo manjši odtiski zob, na drugih spet hujše rane. Le malo pa je ogledanih okoli celega debela.

Mnogi trdijo, da zajec gloda zato, da obrabi glodalne zobe, drugi pa spet, da je to morda v zvezi z zajčjimi spolnimi nagoni. Ni izključeno, da potrebuje zajec gotove snovi, ki jih najde v koži dreves. Ker ima mlada jablana zanj slajšo kožo kakor drugo dreve, se pač najrajši poslužuje te vrste dreves.

Naj bo kakorkoli, eno je gotovo: proti nevarnosti glodanja se moramo pravočasno zavarovati. Zaključene sadovnjake je treba dobro ograditi, tako da tudi v visokem snegu zajci ne morejo preskočiti plotu. Kjer so pa posamezna debela, jih moramo pravočasno oviti s slamo ali koruznico ali pa jih zavarovati z mrežico ali s količki. Popolnoma zanesljive proti zajčjemu glodanju so razne maže. Seveda morajo biti pravilno sestavljene in drevje naj bo z njimi pobeljeno v suhem vremenu, da se maža lahko prisuši na deblo. Stari sadjarji so belili mlado drevje z zmesjo iz apna, krvi, žolča in kravjih odpadkov. Nekateri so bili prav zadovoljni, drugi pa so trdili, da je zajec kljub vsemu ogledal drevje. Temu je bilo najbrž krivo dejstvo, da je bilo drevje le slabo namazano in je belež izpral zimski dež. Drevesca, ki so pobeljena z mešanico krvi, apna, železne galice in nekoliko tobakovega izvrtčka ali arborina, smrdijo zajčjemu smrčku, da se jih nikdar ne loti. Kravje odpadke primetamo pri vsaki mešanici zaradi dobrega lepila.

Sadjarji, skrbite, da pobelite pravočasno in ob suhem vremenu. Če dež izpere belež, je treba beljenje ponoviti proti koncu zime. Najrajši ogledajo zajci drevesa, ko je še zima, včasih pa tudi v začetku pomladi. H koncu zime rado dežuje. Dež spere belilo, nato zapade nov sneg in prav takrat imajo zajci veliko nagnjenje do glodanja. Zato naredite zajci največ škoda na sadnem drevju proti koncu zime.

Pred glodanjem zajcev prav za prav nismo nikdar varni. Skoraj sleherno leto se zgodi, da zajec napade posamezna debelca tudi junija, julija ali celo avgusta. Posebno ko so trate pokošene. Vse vrste jablan pa zajcu niso enako po godu. Najvarnejše pred zajci so jablane, ki so cepljene na pravo divjo jablano (lesniko).

Poskrbimo za socialno zaščito izseljencev

Zadnjič smo pisali, koliko imamo Slovenci svojih izseljenih sinov in hčera v tujini. Njih število znaša okoli 430.000. To je za Slovence, ki nas vseh skupaj ni čisto dva milijona, zelo velika številka. Po vrhu tega pa tudi naša zemlja ni vsa skupaj. Slovenska manjšina v Italiji šteje 425.000, v bivši Avstriji 90.000 in na Madžarskem okoli 8000.

Tako razmetani po svetu se moramo pač še posebno brigati za to, da nam rojaki ne utonejo v tujim morju, če hočemo narodno obstajati. Zadnja nedelja je bila izseljenska. Vsako leto imamo tako nedeljo, ob kateri naj se še posebno pozanimamo za kri svoje krvi, ki je morala po svetu s trebuhom za kruhom.

Storiti moramo vse, da z izseljenci ne izgubimo stikov. Imamo številna izseljenska društva in ustanove, med njimi tudi izseljensko zbornico, ki zastopajo koristi naših izseljenih rojakov. Te ustanove in država sama morajo gledati na to, da bodo izseljenci iz naše države zaščiteni v tujini. V to svrhu so potrebne socialnozaščitne po-

godbe z vsemi državami, kjer žive jugoslovenski izseljenci. Ne smemo dopustiti, da bi se naša delovna moč samo izkoriščala, kakor dolgo gre, na starost pa zgarana in brez sredstev pošiljala v domovino. Socialna zaščita bi bila najmočnejša vez z rojaki v tujini, ki bi jim stalno govorila, da domovina ni pozabila nanje. Z Nemčijo imamo že od l. 1928. pogodbo, po kateri so naši delavci v Nemčiji deležni enakih socialnih dobrot kakor nemški domačini.

Izseljenske ustanove naj napno vse sile, da se to doseže. Socialno zaščiteni rojaki se ne bodo lahko izgubili v tujem narodu. Zraven tega pa bi bilo treba skrbeti za to, da bi mladina naših rojakov v tujini imela svoje šole povsod, kjer so večje naše kolonije, in da bi se izseljencem stalno pošiljalo domače štivo. Izseljenske ustanove morajo delovati na to, da si naši rojaki ustanavljajo v tujini svoja društva. Vseh skupaj nas je malo in zato ne smemo dopuščati, da se tisoči in tisoči naših rojakov odtujujejo domači grudi in svojemu materinemu jeziku.

Kako se obvaruješ zajcev v sadovnjaku

Jesen je bila dolgo lepa, pa so si kmetje mislili: dokler ne bo snega, bodo imeli zajci še dosti hrane na polju in v gozdu. Toda medtem so zajci že napravili znatno škodo. Kdor ima sadovnjak blizu hiše, je lahko opazil prve pojave zajčjega glodanja. Hujšo škodo so utrpeli tisti, ki so zaradi oddalje-

nosti sadovnjakov opazili škodo šele potem, ko je bilo že mnogo mladih dreves močno ogledanih.

Komaj je s polja pospravljeno korenje, a je še polno hrane za zajce na poljih in travnikih ter so tudi kozolci še dobro založeni, že delajo zajci škodo na sadnem drevju. Za-

Po Sloveniji gre glas:
»Domovina« je za nas

Sladkor bi moral biti ljudska hrana

O tem, da je sladkor redilen in da bi se zaradi tega moralo povečati uživanje te hrane, smo že večkrat pisali. V primeri z drugimi državami pride pri nas izredno malo sladkorja na eno osebo. Kriva je temu previsoka cena zavoljo previsoke državnne trošarine, ki znaša 7 do 8,50 din na kilogram.

Letos pa se je pridelalo tudi zelo malo sladkorne pese, kar bo imelo za posledico, kakor je izvajati iz podatkov sladkornih tvornic, da domači pridelek sladkorja ne bo zadoščal niti za že tako majhne domače potrebe po sladkorju. Po cenitvah sladkornih tvornic bo namreč znašal pridelek sladkorja le 7700 do 7800 vagonov, tako da bomo morali še uvoziti iz tujine kakšnih 800 do 1000 vagonov, če naj ostane letna poraba sladkorja na dozrajšni višini.

Manjšemu pridelku pese je kriva nizka cena. Metrski stot sladkorne pese se je plačeval komaj po blizu 21 dinarjev, kar se kmetu ne izplača. Tvornice pa se seveda glede na visoko trošarino izgovarjajo, da ne morejo več plačati.

Vprašanje pridelovanja sladkorja v naši državi bo treba naposled rešiti tako, da ne bo treba uvoza in da se bo raba povečala. Treba pa je pri tem še pripomniti, da so naše sladkorne tvornice vsa povojna leta dobro uspevale kljub visoki trošarini, ker so zaradi tega peso plačevale po nizki ceni. Časopisi so poročali, da so zadnje dni bila posvetovanja med zanimanci o tem vprašanju. Ali so posvetovanja dovedla že do uspeha, nam ni znano. Prav bi bilo, če bi se trošarina nekaj znižala, cena pesi pa toliko povečala, da bi se kmetu izplačalo pridelovanje sladkorne pese. Zraven tega pa naj bi tudi sladkorne tvornice malo zmanjšale dobiček. S tem bi se cena sladkorju znižala in uživanje te redilne hrane povečalo, kar bi bilo le v korist narodnega zdravja. Na koncu koncev bi s povečano produkcijo tvornice spet le zaslužile. Vzemimo si za zgled tuje tvornice, ki pridejo z veliko produkcijo in nizkimi cenami na isti račun, kakor naše tvornice z malo produkcijo in visokimi cenami.

Politični pregled

Levičarsko delavstvo v Franciji je nezadovoljno s politiko Daladierove vlade, zato je začelo ostro borbo proti njej.

Glavna francoska delavska zveza je proglasila za sredo 30. novembra splošno stavko,

ki obsega ne samo vsa zasebna podjetja, marveč tudi vsa javna podjetja in ustanove, kakor pošto, telefon, brzojav, elektrarne, plinarne, vodovode, železnice in drugo. Vlada je odredila najstrožje protikupe, ker smatra, da ima to gibanje izrazito politično ozadje in ničesar skupnega s socialnim in gmočnim položajem delavstva. V vladnih vrstah naglašajo, da bo predsednik vlade Daladier uporabil vsa zakonita sredstva, ki so mu na razpolago, da zatire to gibanje, ki ima že docela revolucionaren značaj. V vse pokrajine,

v katerih se širi stavkovno gibanje, je vlada poslala vojaštvo, ki je zasedlo tudi razna podjetja, zlasti rudnike, da omogoči redno obratovanje. Vlada je obenem izdala razglas, v katerem opozarja vse tuje državljane, da bodo takoj izgnani, če bi sodelovali pri stavkah.

Londonski list »Daily Telegraph« poroča, da

bo na osnovi pariških razgovorov v preteklem tednu angleških in francoskih državljanov prišlo do še tesnejšega sodelovanja med angleškim in francoskim generalnim štabom

Anglija in Francija sta prišli soglasno do prepričanja, da morata čim bolj zediniti svojo oboroženo silo, da bi se mogli na ta način upreti vsakemu napadu. Ker je izginila »češkoslovaška trdnjava«, se je vojaški položaj v Evropi bistveno spremenil. Nemčija je na ta način sprostila znaten del svojih vojaških sil, ki jih lahko zdaj uporabi na drugih bojiščih. Tudi strateški položaj v zraku se je z izrednim povečanjem nemškega

letalstva zelo izpremenil. Francija in Anglija morata upoštevati tudi dejstvo, da namerala Nemčija zgraditi važna oporišča za svoje podmornice na Atlantskem morju. To pomeni ogražanje morske poti Anglije in Francije. Vsa ta vprašanja so bila predmet preučevanja angleških in francoskih vojaških zastopnikov in je zdaj naloga obeh generalnih štabov, da preučita ves položaj in izdelata primerne načrte.

O francosko angleških razgovorih v Parizu je angleški ministrski predsednik Chamberlain izjavil v spodnji zbornici Halifax in jaz

sva z velikim veseljem sprejela pri srčno povabilo francoske vlade, naj prideva v Pariz, da stopiva v stik s francoskimi državniki.

Visoko ceniva sprejem, ki so ga nama priredili v Franciji. V Parizu smo pojasnili svoje stališče glede glavnih vprašanj, ki se tičejo naših dveh držav. Dosegli smo soglasje o načinu državne obrambe kakor tudi državniškega delovanja. Enako soglasje smo dosegli glede splošne politike Francije in Velike Britanije, ki ima glavni namen, da ohrani in utrdi mir. Ker je bil namen sestanka samo ta, da izmenjamo svoja naziranja s francoskimi državniki, ne pa, da bi kaj sklenili, ne morem dati podrobnejših izjav.

Londonsko časopisje poroča, da

so se madžarske in oljske čete, ki so bile zbrane na podkarpatsko ruski meji, na posredovanje Italije in Nemčije z meje umaknile.

Madžarska vlada je pa državniskima zastopnikoma obeh velesil izjavila, da ne more opustiti svojih zahtev za priključek vse Podkarpatske Rusije k Madžarski. Z nemške strani slej ko prej odločno izjavljajo, da ne bodo v nobenem primeru dopustili zasedbe Podkarpatske Rusije in ušvaritve skupne poljsko-madžarske meje.

Zelo nepričakovan dogodek je bil ob koncu preteklega tedna

skupna izjava Rusije in Poljske, ki kaže, da sta se obe državi sporazumeli v važnih mednarodnih spornih vprašanjih.

Poljsko uradno poročilo pravi o tej izjavi tole: V razgovorih zadnjih dni med ruskim komisarjem za zunanje zadeve Litvinovim in poljskim veleposlanikom v Moskvi Zibovskim so bila ugotovljena naslednja dejstva: Vse obstoječe poljsko-ruske pogodbe z vste-

Vaški apostol

PO L. GANGHOFERJU PRIREDIL R. R 21

To je bila vodilna misel župnikovega govora. Skoraj celo uro je govoril. Nepristano je segal z rokama v prazno čez rob prižnice, kakor bi hotel še z njima zagrabiti človeška srca.

Vsaj eno srce je zadel v živo. Kuharica Katrina je jokala, da je ves oškrobljeni poprsnik pomočila s solzami. Še marsikatera druga ženska je pretakala solze in marsikateri kmet je prikimal: »Danes pa dobro govori!« Samo na koru je sedel nekdo, ki menda ni ničesar slišal. Nepristano je strmel slepo predse in je včasih obupano pogledal proti tistemu kotu cerkve, kjer je bila Jeznikova klop. Drugi fantje so pa pazili kakor škorci na žvižg. Pri neki besedi, ki se je dala na dva načina razlagati, so začeli med seboj šušljati, in ko je skoraj potekla ura, so se začeli ozirati začudeno drug k drugemu, kakor bi bili hoteli reči: »Kaj pa je? Menda ne bo nič!«

Ko je župnik rekel svoj »amen«, so vsi v cerkvi vstali. Nastal je tak ropot na tleh, kakor bi se bil težak voz peljal po cesti, posuti z grudcem. Toda takoj je spet vse utihnilo. Gospod Felician prižnice ni zapustil in vsi so opazili, da misli še nekaj povedati. Tedaj je začel: »Dragi farani! Duhovni del današnje pridige je pri kraju in upam, da je kakšno seme, ki sem ga stresel iz srca, padlo na rodovitna tla. — Zdaj vam pa moram povedati še nekaj posvetnega.« Kako so tokrat vsi prisluhnili! Kuharica Katrina se je ustrašila, da je začela trepetati. — »Prižnica se-

veda ni kraj za posvetne reči. Ker pa hočem izreči samo javno zahvalo, mi ljubi bog ne bo zameril, če se poslužim prižnice. — Vidite, ljubi farani, že dolgo je bila moja želja, da bi dal tlakovati prostor pred pragom župnišča. Toda pri skromnih dohodkih, ki mi jih župnija prinaša, na to doslej nisem mogel resno misliti, ker bi me bilo potrebno kameenje predrago stalo. Zdaj pa so mi neznani dobrotniki zadnje nedeljo ponoči poslali v hišo toliko kamenja, da sem dobil iz njega najlepši tlak, ki sem si ga mogel zaželeti. Zato se svojim dobrotnikom najprizrenejše zahvalim. Tlaku sem dal obliko križa. Če bo v bodoče kdo izmed teh dobrotnikov prišel v župnišče s kakšno skrbjo ali težavo, in če bo stopil čez križ, si bo lahko v srcu mislil: Tudi jaz sem prispeval k temu križu nekaj kamnov! Tako! To sem vam hotel povedati!«

Popolna tišina je zavladala v cerkvi, ko je gospod Felician zložil svoj robec in odšel s prižnice. Ko je izginil v zakristiji, pa so se začele glave v cerkvi obračati. Pri ženskah in pri razumnejših moških so te besede odlegle več kakor vsa lepa, dolga pridiga. Stari Gozdnik je prvi pogledal na kor, kakor bi bil hotel tja zalučati: »Zdaj, fantje, vas je pa lahko sram!« Od onod pa so mirno in ravnodušno gledali navzdol. Vsak je hotel pokazati, da se te besede njega ne tičejo. Temu in onemu je res šinila kri v glavo, toda bolj iz jeze kakor od sramu. Toda požrl je jezo in molčal. Bil je pač v cerkvi.

Zato pa je bilo tem bolj živahno pred cerkvenimi vrati. Tam so vse le slabo slišali, toda nekaj fantov, ki so med pridigo stali napol v cerkvi, je od ust do ust preneslo župnikovo zahvalo pod milo nebo. To, kar je pri-

tem potovanju od ust do ust nazadnje nastalo, pa je bilo že hudo podobno ptiču, ki so mu populili vsa lepa peresa preden je prišel v poslednjo roko. Ta poslednja roka je bil Jeznikov hlapec, ki je porabil odmor med pridigo in mašo, da je nekajkrat potegnil dim iz pipe. Ko so se fantje zgrnili okoli njega, se je posmehal in rekel: »Jej, jej, gospod župnik! Rad bi se lepo izljal! Odkrili niso nič, zabavljati se ne upa več, pa zdaj mlati prazno slamo!«

Tedaj so v cerkvi zabučale orgle. To je bilo znamenje, da je gospod Felician stopil s kelihom pred oltar. Miha je spustil pipo v suknjičev žep! »Fantje! Do velike sobote bomo počakali! Drugo se bo že naredilo samo od sebe. Moja pručica iz sedmih vrst lesa ima že noge!« Tedaj je videl, da prihaja nekdo iz spodnjega konca vasi po cesti proti cerkvi. Drobnost je pogledal in zarezel: »Glejte, takoj lahko poskusimo, kako je s copenrico!« Potem se je pognal na zid.

Nekdo ga je hotel zadržati. »Ne počenčaj neumnosti!«

»Kaj pa!« Miha se je iztrgal in skočil na cesto. Potisnil je klobuk nazaj, zataknil pod pazduho palca za telovnik in tako čakal, njegovi tovariši pa so radovedno iztegovali vratove čez zid.

Po cesti je prihajala Lizika. Nesla je v ruti zavezan glinast lonec. Kajzarica je skuhalo Petru »kislega fižola«, ki ga je tako rad jedel, in Lizika je hotela prinesiti Petru jed še toplo. Zato je tako hitela. Ko pa je zagledala Miho, je začela iti počasneje. Pred gostilniškim vogalom se je pa začela bližnica, po kateri je bila namenjena. Na pokopališču so se smejali fantje in Miha je moral

to pogodbo o nenapadanju iz l. 1932 ostanejo v polni veljavi kot podlaga odnošajev med Poljsko in Sovjetsko Rusijo. Pogodba o nenapadanju, ki je bila sklenjena za pet let ter podaljšana do konca l. 1945, predstavlja dovolj široko jamstvo za miroljubne odnošaje med obema državama. Poljska in ruska vlada sta pripravljene povečati medsebojni trgovinski promet. Obe vladi se strinjata, da je treba rešiti vrsto tekočih vprašanj, posebno odpravo obmejnih spopadov, kakor narekujejo dogovorjeni odnošaji. Poljski listi se obširno bavijo s skupno izjavo Poljske in Rusije in jo označujejo kot važen prispevek za učvrstitev miru. Iz izvajanj listov se da posneti, da je ta izjava v veliki meri posledica stališča, ki ga je zavzela Nemčija v pogledu Podkarpatske Rusije.

Japonski generalni štab je izdal o položaju na bojišču pri Kantonu

poročilo, v katerem pravi, da so bili Kitajci potisnjeni od Kantona proti zapadu

in da mestu ne grozi nobena nevarnost več. Japonsko poročilo trdi nadalje, da so Japonci očistili vso kantonsko okolico in da ni okrog mesta nobenega kitajskega četnika več. Londonski list »News Chronicle« objavlja vest,

da se Nemčija, Italija in Japonska pripravljajo na sklenitev politične in vojaške zveze.

Načrti za zvezo so že izdelani. List objavlja tudi naslednje štiri glavne točke načrta: V primeru, če bi bile Nemčija, Italija ali Japonska ogrožene od četrte sile ali skupine sil, bosta ostali dve zaveznici priskočili ogroženi na pomoč na političnem, državniskem in gospodarskem področju. Če bi bila ena izmed zaveznic napadena, se bosta ostali dve dogovorili o najuspešnejši pomoči. Če bi se dve ali vse tri zaveznice zapletle v vojno, ne bodo sklenile miru ali premirja vsaka zase, temveč šele po skupnem sporazumu. Pogod-

**VELIKA
BLASNIKOVA
PRATIKA**
le izšla
1939

neka storiti, da se ne bi osmešil. Nekaj hitrih korakov in zastavil je dekletu pot. Lizika je obstala. Molče je pogledala hlapca in vprašala:

»Kaj hočeš?«

»Vedel bi rad, ali je res kar ljudje govore?« Miha je govoril prav glasno, da bi ga ljudje na pokopališču slišali. »Ali je res, da tista, ki je s hudičevu mastjo namazana, ne sme poljubiti pravega moškega?«

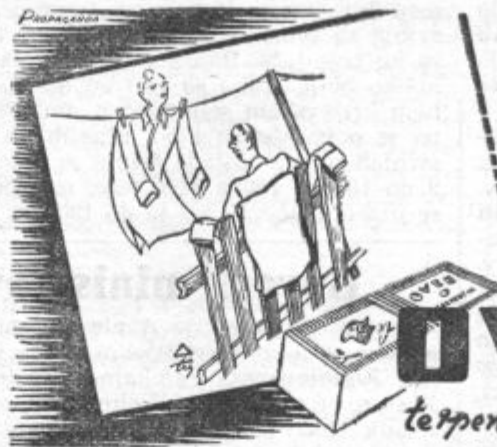
Te besede so ji pognale kri v glavo. Vendar pa svojega miru ni izgubila. »Jaz sem pa še od Petra krvava.«

»O, ne!« Smeje se je stopil čisto k njej. »Ampak tebi bi rad napravil veselje. Daj poljubi me, da boš svojo nedolžnost dokazala.«

Tam za zidom besed menda niso dobro razumeli in so zato nastavljali votlo dlan za uho. Toda slišali zaradi tega niso nič bolj. Samo videli so, kako je šla Lizika dalje po poti, Miha pa se je opotekel proti robu ceste in izginil do kolen v cestnem jarku.

Pred pomladjo, ko sneg kopni, cestni jarek ni prav snažno zavetje. Miha je moral to ugotoviti, ko je stopil iz njega še čez koleno blaten. Bolj zaradi škodoželjnega smeha svojih tovarišev kakor zaradi ponesrečene čarovniške poizkušnje je zagrozil za dekletom: »Le čakaj! Na veliko soboto!« Ko so zgoraj fantje že hiteli k cerkvenim vratom, je začel s svojim zglednim nožem v smejočem se solncu strgati blato z obleke.

Lizika je že prehodila travnik. Do Gozdnikove hiše je bila le še kratka pot. Ob pogledu na gosposko poslopje so postajali njeni koraki čedalje počasnejši. In na pragu ob odprtih hišnih vratih se za trenutek ob-

Nikar ne žalujte . . .

temveč zahtevajte, da Vam dajo drugo milo, ki Vam nudi čisto kopel v penah, ki Vas osvežuje in pomlaja; to pa samo terpeninovino milo »Oven«. Perite nas s terpeninovim milom »Oven«, ki nam daje prijeten svež vonj.

OVEN
terpeninovo milo

ba naj velja za 10 let. Če v določenem roku pred svojim potekom ne bo odpovedana, se sama po sebi podaljša za nadaljnjih pet let.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED IN SVINJE. Na ptujskih sejmih so se trgovali za kg žive teže: voli I. po 5.50, II. po 4.75, III. po 4.25, telice I. po 5.50, II. po 4.50, III. po 4.25, krave I. po 4.25, II. po 3.50, III. po 2.50, špeharji pa po 8.25 do 8.50, pršutarji po 7.25 do 8 din. Slanina je bila po 17 din, svinjska mast po 18 din za kg.

KRMA. V Kranju je bilo seno po 80, slama pa po 50 din za 100 kg.

KROMPIR. V naših mestih se trguje po okoli 75 do 100 din za 100 kg.

VINO. V okolici Ptuja se plačuje pri vinogradnikih navadno mešano vino po 5, fino sortirano staro vino po 10, novo vino iz kvalitetnih vrst po 8, novo vino iz navadnih vrst po 4.25 din liter.

MED. V Ptuju se je čisti med trgoval po 16 in v Kranju po 22 do 24 din za kg.

SIROVE KOŽE. V Kranju so se trgovale goveje po 8 do 11, telečje po 11, svinjske po 6 do 8 din, v Ptuju pa goveje po 9, telečje po 11 in svinjske po 8 din za kg.

VOLNA. V Kranju je stala neoprana volna 24 do 26, oprana pa 34 do 36 din kg.

stala ter si pritisnila roko na oči. Ko je stopila k Petru v čumnato, je lahko mirno rekla:

»Dobro jutro, Peter! Ali si ponoči dobro spal?«

»Seveda sem!« Zdelo se je, da je solnce osvetlilo njegov lisasti obraz. »Zdajle sem menda spet spal, ker sem poslušal zvonove.« Potem je po njenih očeh spoznal, da nekaj ne more biti prav v redu. »Otrok, kaj pa ti je?«

Molče mu je podala roko. Šele ko mu je pogledala v obraz, je spet izpregovorila. »Peter, kakšen pa si? Poln obraz imaš saj!«

»Se je morala že luč ponoči kaditi.«

Postavila je lonec k oknu, pomočila robec v vedro in Petru obrisala sajaste madeže. Pri tem se je smejala, napol iz zadrege, napol iz nežnosti.

Saje so izginile, sinje in zelene lise pa so ostale.

Lizika je stopila k oknu in vzela pokrov z lonca.

»Kaj pa imaš?«

»Mati ti je skuhala kisel fižol.«

Petrove oči so se zaiskrile. »Ali se je morala mati spet ubijati zaradi mene?« Sedel je in poravnal odejo, kakor bi bil pričakoval, da bo zdaj prišlo nanjo nekaj prav dragocenega.

Lizika mu je položila lonec na klop in Peter je jed oprezno premešal. Ko je hotel zajeti prvo žlico, je zazvonil veliki zvon k povzdigovanju. Peter je žlico odložil. Ko je molil, je neprestano pogledoval Liziko, kakor bi mu bila neka nemirna misel blodila po glavi. Komaj se je prekrizal, že je rekel:

»Otrok, saj še ni maše konec. Kako, da nisi

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 28. novembra v devizah (s prišteto premijo):

1 holandski goldinar za 23.89 do 24.03 din;
1 nemško marko za 17.56 do 17.71 din;
1 angleški funt za 202.81 do 204.86 din;
1 ameriški dolar za 43.57 do 43.94 din;
100 franc. frankov za 113.27 do 114.71 din;
100 čeških kron za 149.93 do 151.03 din;
100 italijanskih lir za 229.95 do 233.03 din.

Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 463 din. Nemški klirinški čeki so bili v Ljubljani po 14.30 din.

Sejmi

4. decembra: Kamna gorica, Mežica, Smarje pri Jelšah, Strigova;
5. decembra: Lož, Trbovlje, Videm-Dobrepolje, Kranj;
6. decembra: Sv. Miklavž v Polju, Vuzenica, Žužemberk;
7. decembra: Murska Sobota, Sevnica ob Savi;
9. decembra: Dobova pri Brežicah, Mokronog;
10. decembra: Sv. Jurij ob južni železnici, Sv. Lovrenc pri Prožinu.

Drobne vesti

— Za vinogradnike važen odlok upravnega sodišča in državnega sveta. Ker so v aprilu l. 1932 stopile v veljavo izpremembe zakona o državni trošarini, zlasti določilo, po katerem so vinogradniki oproščeni plačevanja trošarine in pristojbin od vina lastnega pri-

v cerkvi? Prav danes bi bila molitev potrebna.«

Lizika je molčala. Resnice ni marala povedati, lagati pa ni mogla.

»Lizika, zakaj nisi pri maši?«

»Ker je morala mati ostati doma. Jaz sem pa ostala pri njej in sem ji brala iz molitvenika.«

»Tako? Mati?« To je bilo za Petra dovolj, da ni več izpraševal. »Kjer je mati, tam je bog. Danes bo pomagal. Z zvonovi mi je povedal in s solncem. Tudi ljubi bog ima svoje paragrafe, pa so drugačni kakor človeški. Le nič se ne boj, Lizika, bajta vama bo ostala!« Potem je začel jesti. »Pa je res dober, vaš fižol!«

Lizika se je obrnila k oknu, da bi si obrisala solze. Ni marala, da bi jih on videl.

Počasi je jedel, da je imel od vsakega grizljaja dvojen užitek. Ko je odložil lonec, je že zvonilo konec maše. Potem se je naslonil na blazino in je skozi okno poslušal veselo klepetanje ljudi, ki so se vračali iz cerkve. »Danes je lep dan, kaj? Vse je spet dobro. Matere naj le nič ne skrbi. Pa ti si tu! Tudi Janez je od včeraj spet takšen, kakršen je bil prej. Zdaj ima spet ljubezen.«

Lizika ga menda ni slišala. Ob oknu se je tiskala k zidu in strmela na cesto.

Peter se je dvignil. Ko je videl Lizikino oči, se je prestrašil: »Otrok, kaj pa je? Kakor bi bila šla sreča mimo tebe...«

»O, saj se je obrnila k meni.« Ni vedela, kaj govori. Potem pa se je sama svojih besed ustrašila.

»Lizika?«

»Nove vode ti moram prinesti!« Vzela ja

delka iz lastnih vinogradov, se je pojavilo vprašanje in prišlo je do mnogih sporov, ali so vinogradniki oproščeni tudi plačevanja občinske (mestne) trošarine. Upravno sodišče v Zagrebu in za njim tudi državni svet sta v tem vprašanju odločila, da vinogradniki niso dolžni plačevati niti občinske trošarine na vino lastnega pridelka iz lastnih vinogradov. Mestna občina v Osijeku bo morala vrniti poedinim vinogradnikom nepravilno izterjano trošarino v znesku nad 700 000 dinarjev.

Uvoz bankovcev po 1000 in 500 din prepovedan. Finančno ministrstvo je prepovedalo uvažati v našo državo bankovce po 1000 in 500 din. Utemeljuje se to s tem, da prihajajo iz tujine v našo državo samo oni bankovci, ki so na nezakonit način prišli iz države. Podobno prepoved imajo tudi druge države. Na ta način hočejo vse države, ki imajo v veljavi prepoved izvoza bankovcev, preprečiti tihotapstvo, ki je nastajalo na ta način, da je bil uvoz bankovcev kolikor toliko prost.

Odškodnina za vojno škodo jugoslovenskih državljanov. Prejeli smo: Kakor znano, so države odškodovale svoje državljane za škodo, ki jim jo je povzročila zadnja svetovna vojna. Tudi naša država je dala to odškodnino, a le svojim državljanom iz Srbije in Črne gore v predvojnih mejah teh držav, četudi so drugi naši državljani, katerim je vojna napravila škodo na njih imovini, po večini prijavili že leta 1921 in 1922 upravi naše države svoje vojne škode. Njih prošnje, ki jih je nad 1500, so ležale doslej v ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje. Za doseg te odškodnine, važne našim oškodovanim državljanom, sta podpisana odpora vojnih oškodovancev napravila razne korake in na zahtevo g. ministra za notranje posle so se zdaj poslane prijave vojnih škod upravi dravske banovine v Ljubljani za ugotovitev pravic posameznih oškodovancev do odškodnine in višine vojnih škod, kar je neogibno potrebno za rešitev te zadeve, ki je tako prišla v tir. Odbora vojnih oškodovancev v Ljubljani in v Mariboru si štejeta v dolžnost obvestiti o tem vojne oškodovance s pristavkom, da se morejo obrniti za nadaljnja pojasnila na pravna zastopnika teh odborov dr. Mateja Pretnerja, odvetnika v Ljubljani, ali dr. Slavka Fornazariča, odvetnika v Mariboru.

Cene svinjam slabijo. Kakor kažejo poročila s hrvatskih sejmov s svinjami, zlasti s sejmov v Križevcih, so cene mesnim svinjam popustile. Vzrok je v tem, ker prihaja

na sejme manj kupcev za tvornice. Mesne svinje za tvornice se trgujejo med 7 in 7.25 za kg žive teže. Pitane svinje se plačajo nekoliko boljše. Tako so se trgovale na nedavnem križevskem sejmu po 8 din. Precejšnje pa je povpraševanje po prascih in mladih svinjah za rejo. Mlade svinje so dosegle cene 9 do 10 din za kg žive teže, medtem ko so se prasci plačevali po 40 do 130 din za rilec.

Govori ministrov

Iz poročila Agencije Avale povzemamo: V nedeljo se je vršilo v Bjelini veliko zborovanje Jugoslovenske radikalne zajednice. Ob 10.40 se je pripeljal v Bjelino z avtom predsednik vlade dr. Milan Stojadinović. Z njim so prispeli finančni minister Dušan Letica in drugi, med njimi nad 100 poslanskih kandidatov. Pri sprejemu gostov je bil med drugimi navzočen prometni minister Mehmed Spaho. Ob 11.30 je začel zborovanje minister dr. Spaho in po nagovoru dal besedo ministrskemu predsedniku dr. Stojadinoviću, ki je med drugim izvajal, kako so se mnogi Bosanci in Hercegovci za časa balkanske vojne borili kot prostovoljci na strani Srbije, a za časa svetovne vojne šli med četnike. Dalje je dejal med drugim:

»Prihajam pred vas, da vas pozovem, da oddaste svoje glasove za politiko vlade in za državnotvorni program, ki ga izvajam že tri leta, da glasujete za slogo, za enakopravnost, za delo, za mir, za red. Kaj smo delali in kaj storili v teh treh letih in pol, od kar smo prišli na oblast, ne bom našteval. Sme mo pa reči, da več kakor vsi drugi pred nami. Poglejmo samo na nekaj, pogledjmo na to slogo pravoslavni in muslimanov, pa bomo lahko spoznali kolikega narodnega pomena za vso Jugoslavijo je samo to dejstvo. S ponosom moremo reči, da danes ni več bosanskega vprašanja, ostalo pa je hrvatsko vprašanje. Mi želimo rešitev tega vprašanja, ne želimo pa kakršnekoli rešitve. Nočemo rešitve, kakršno predlaga dr. Maček. Mi nočemo ugonobiti države. Ne morem vam pa izraziti začudenja, ko vidim, da je dr. Maček vzel na svojo listo Petra Živkovića, Bogoljuba Jevtića in Veljo Popovića. Dr. Spaho je že pred dnevi vprašal dr. Mačka, ali hoče mar z njimi rešiti hrvatsko vprašanje. Dr. Maček na to vprašanje še ni odgovoril.«

Po Stojadinovičevem govoru, ki so mu zborovalci ploskali, je govoril spet dr. Spaho. Nato pa je bil shod končan.

V nedeljo dopoldne je bilo v Novem mestu veliko zborovanje Jugoslovenske radikalne zajednice, katerega se je udeležil notranji minister dr. Anton Korošec. Pri vходу v Novo mesto so dr. Korošča pričakovali dr. Fr. Kulovec in okrajni glavar Vidmar. Pred prosvetnim domom, kjer je bilo zborovanje, so se zbrali člani organizacije JRZ. Poleg teh so se sprejemali dr. Korošča udeležili še zastopniki državnih in samoupravnih uradov, zastopniki društev, ravnatelj gimnazije s profesorji, učiteljstvo z otroki in drugi. Neka mala deklica je deklamirala prigodno deklamacijo in izročila dr. Korošču šonek

Pred samim prosvetnim domom so ministri dr. Korošča sprejeli župan dr. Marjan Polenšek z občinskimi svetniki, predsednik sodišča Barle, državni tožilec Prijatelj, starešina okrajnega sodišča Kavelj, ravnatelj gimnazije Vagaja, upravitelj meščanske šole Zabukovec, upravitelj ljudske šole Tavrič, ravnatelj kmetijske šole inž. Absec, prošt Čerin z zastopniki duhovščine iz mesta in okrajja, več županov iz okolice, zastopniki gasilcev, zastopnik finančne kontrole, poveljnik mesta kapetan I. razreda Krstić, kapetan v p. Škrl in mnogi drugi. Minister Korošec se je pozdravil in rokoval z vsemi pred prosvetnim domom. Prvi je ministra dr. Korošča pozdravil Polenšek, ki je v svojem govoru poudaril: kako je vesel on in vse mesto, da je danes v njihovo sredo prišel voditelj slovenskega naroda dr. Korošec, ki kljub svoji težki odgovorni službi najde čas, da v tej volilni dobi neumorno obiskuje slovenske vase in mesta in s tem vsem daje primer, kako je treba zmerom delati za svoj narod. Župan je v svojem govoru obenem sporočil dr. Korošču, da ga je novomeška občina volila za svojega častnega meščana in mu izročil diplomo. Prisotni so na en glas pozdravili: »Bog živi dr. Korošča! Živel naš vodja!« Godba je zaigrala državno himno, ki so jo vsi prisotni poslušali odkripih glav. Minister dr. Korošec se je zahvalil županu in vsem, ki so se udeležili sprejema. Nato se je dr. Korošec skozi špalir mladine JRZ podal proti dvorani prosvetnega doma. Zborovanje je začel banski svetnik Veble, ki je pozdravil dr. Korošča. Nato je govoril minister dr. Korošec in v enournem govoru razložil notranjo in zunanjo politiko vlade. Njegov govor so zborovalci pogostokrat prekinjali s ploskanjem. Za dr. Koroščem je govoril še senator dr. Kulovec, nato je bilo zborovanje zaključeno.

vrč in šla iz čumnate. Na hodniku je obstala, kakor bi se je bila lotila omotica.

Zunaj na cesti pa se je takrat v smejočem se solncu pogovarjala Julka z Janezom: »Zakaj se pa neprestano oziraš? Ali še nikoli nisi videla doma?«

Janezovo razpoloženje se je v cerkvi prej poslabšalo kakor poboljšalo. »Vselej sem bil prav vesel, kadar sem ga pogledal, zdaj mi pa ni prav nič všeč. Pobeliti ga bo treba pomladi.«

Julka se je namuznila: »Da, nič ne bo škodilo, če bo po veliki noči malo bolj svetel.« Tako? Misliš?«

Molče sta šla po cesti dalje, zadaj pa je Jeznica stopala med sosedom in njegovo ženo, mahala z molkom in razburjeno nekaj pripovedovala.

Ko so zavili proti travniku, kjer se je kakor že noč pokazalo že prvo zelenje, je napravila Julka resen obraz. »Danes sem v cerkvi vse premislila. V petek pred belo nedeljo bi šla lahko oba k izpraševanju za ženine in neveste. Tak dan menda gospod župnik vsega ne bo vzel preveč natanko. Na veliko nedeljo pa naju lahko že prvič okliče.« Ker je Janez kar molčal, ga je Julka zaljubljeno pogledala. »Kako misliš?«

»No, da. Enkrat se mora zgoditi!«

Prišla sta do žive meje, za katero je Jeznica že izginila. Pogled na to živo mejo pa je menda zbudil Janezu nenrjeten spomin. V zadregi si je popravil klobuk.

Julka je užaljeno našobila ustnice. »Saj sama ne vem, kaj prav za prav hočeš! Potem ga je nežno prijala za roko.

»Ljubček!«

»Materi ni všeč, če zaostaneš.« Z nekaj koraki je bil Janez na drugi strani žive meje. V Julkinih očeh se je zaiskrila jeza, toda ko je dohitela fanta, se mu je spet smejala. Potem sta prišla oba do kraja, kjer sta se bila takrat razšla. Janez jo je hudobno pogledal. »Ali poznaš tale kraj, kaj?«

»Da« je ponižno šepnila Julka, kakor bi ji bilo zelo žal, da je bila takrat tako neizprosna. »Toda nikar mi tega ne očitaj.«

»Ali sem kaj rekel?«

Potem skoraj nista izpregovorila besede do Jeznikovega plota. Julka je začela delati krajše korake in je pogledovala za materjo, ki se je poslavljala od sosedovih. »Prav za prav bi ti ne smela reči, ker mi je mati prepovedala — veš, njenemu bratranču je dekla ušla in popoldne se bo mati peljala k njemu. Jaz bom doma.« Čuden smehljaj je izpremenil njen obraz in oči so ji zažarele. »Prideš?«

Janez je gledal v ta izpremenjeni obraz in zmigaval z rameni, kakor bi bilo vstalo v njem temno vprašanje: Koliko obrazov pa ima prav za prav? Že spet novega?

»Prideš?«

»Peter me utegne potrebovati.«

»Peter? Tako? Pa jaz?« Ali ji je jeza privabila solze v oči? Ali žalost, ki jo je začutilo njeno nežno srce? »Jaz sem ti deveta briga. Vsi drugi so pred menoj. Prav nobene pravice nimam do tebe?«

»Seveda, pravico že imaš!« Janez je odločno pokimal, kakor da o tem sploh ne bi bilo mogoče dvomiti.

»No, ali prideš? Velja?«

Tedaj je zaklicala Jeznica od vrat: Kaj pa je?«

»Prav zdajle mi je rekel, da mora iti h kosilu.« Julka se je v trenutku spet izpremenila v otroka. In tako na glas, da jo je mati lahko slišala, je rekla: »Pa drugo nedeljo spet. Pozdravljeni!«

Janez ji pozdrava ni vrnil. Prijel jo je za roko in jo resno pogledal v oči.

Zardela je do ušes. »Kako znaš pogledati!« Potem se mu je iztrgala in stekla k materi. Jeznica jo je nezaumno pogledala: »Ti! Ali si mu morda kaj rekla?«

»Kaj?« je nedolžno vprašala Julka.

»Da se moram danes peljati stran.«

»Toda, mati!« je užaljeno odvrnila. »Kako naj bi mu rekla kaj takega, kar si ti prepovedala!«

Julka je spustila mater naprej v hišo in se hitro ozrla proti travniku. Tam je stal Janez še zmerom na istem mestu. Ko je Julka izginila v hišo, je skomignil z rameni in se obrnil proti domu. Naprej je hodil počasi, potem pa, čedalje hitreje. Doma je najprej stonil k Petru, kakor bi bil potreboval šloveka, o katerem je vedel: ta mi lahko vse pove, ta ve zmerom svetovati.

Zdaj je stal sredi čumnate, gledal preplašeno Liziko in ječlal: »Tako? Spet si tu?« In že je izginil čez prag.

»Janez!« je zaklicala Peter. »Kaj pa je s teboj?« Toda vrata se niso več odprla. »Lizika?« Nemirno se je Peter zvijal med odejami. »Lizika?«

Molčala je.

Dalje prihodnjič.

D O P I S I

SV. TROJICA V SLOV. GORICAH. Veseloigro »Svet brez moških« je uprizoril dramski odsek tukajšnje sokolske čete 20. novembra. Igralci so se potrudili kar se je le dalo, zato so tudi številni obiskovalci pozorno sledili prizorom. Zanimiva igra prikazuje borbo treh mladenk za enakopravnost in neodvisnost. Po različnih zapletih pa vse tri spoznajo, da brez moških le ne gre, kajti ljubezen je močnejša in zmaga. Dvorana je bila zasedena. Prijetno smo bili presenečeni, kajti obiskali so nas poleg domačinov še Antončani, Jareninčani, Lenarčani in Pesničani. Posebno nas je presenetil neutrudljivi starosta Sokola iz Pesnice br. Srečko Kranjc, ki nas je ob tej priliki izdatno podprl. S tem je pokazal, da zna ceniti delo igralcev podeželskih odrov. Zdravol!

Domače novosti

* **Državna kandidatna lista dr. Mačka potrjena.** Kakor poročajo iz Beograda, je kasačjsko sodišče potrdilo državno kandidatno listo z nosilcem dr. Vladimirom Mačkom. Tako so zdaj potrjene vse tri državne liste, ki so bile najavljene in vložene za volitve 11. decembra.

* **Opozicijske kandidature v Ljubljani.** Poleg kandidature dr. Kramerja in dr. Jelenca in kandidature disidentov bivše Slovenske ljudske stranke dr. Stanovnika in dr. Breclja je postavljena na Mačkovi listi že tretja opozicijska kandidatura: dr. Alojz Kraigher in Franc Leskovšek. Vse te kandidature so na državni listi dr. Mačka. K njim pride še opozicijska kandidatura dr. Kandareta in Šturma na Ljotičevi državni listi.

* **Kandidature disidentov bivše Slovenske ljudske stranke.** Disidenti bivše Slovenske ljudske stranke, ki jih vodita dr. Stanovnik in dr. Breclj, so postavili opozicijske kandidature v Ljubljani (dr. Stanovnik in dr. Breclj), v Kamniku (Anton Marinček), v Škofji Loki (Alojz Hartmann), v Radovljici (dr. Aleš Stanovnik), v Kranju (dr. Jakob Mohorič), v ljubljanski okolici (Fran

Furlan), v Laškem (Alojz Lešnik), v Ljutomeru in Mariboru desnem bregu (Martin Kores).

* **Poverjenikom (-icam) Vodnikove družbe.** Razpošiljanje letošnjih knjig Vodnikove družbe se je začelo. Prav vljudno prosimo vse one gg. poverjenike (-ice), ki družbi še niso poslali nabiralnih pol, naj to čim prej napravijo. Za te poverjenike je družba pripravila letošnje knjige v izmeri lanskega števila članstva.

* **Vse člane Vodnikove družbe, ki so se včlanili v pisarni Vodnikove družbe ter izrazili željo, da dvignejo letošnje knjige osebno, vljudno prosimo, da pridejo knjige iskat še ta teden.**

* **Skupina inozemskih delavcev iz Nemčije** se je pretekli teden vrnila domov. Vseh skupaj je 700. Polovica jih je doma iz Prekmurja. Zaposleni so bili čez poletje v Mecklenburgu. Prihod tako velike skupine je povzročil na mariborski postaji ogromno posla. Med drugim so morali vse delavce tudi razkužiti zaradi živinske kuge, ki v Nemčiji še vedno razsaja. Razkuževalci so imeli vso noč opravka, da so do jutra opravili posel. Delavcem so morali umiti noge in roke ter razkužiti obleko in prtljago. Z zaslužkom so delavci še zadovoljni. Napovedali so tudi, da bodo v kratkem prispeli nazaj domov še nove skupine delavcev, ki so zaposlene v Nemčiji. Največja skupina pride 6. decembra. Štela bo okoli 1.600 oseb.

* **Koroški drobiž.** Iz Bilčovsa poročajo, da je tudi na njihovi šoli z letošnjim šolskim letom pouk popolnoma nemški. Odkar obstoji tam šola, je bilo na njej vedno vsaj nekaj slovenskega pouka, čeprav se je v zadnjih letih skrčil ta pouk samo na prvi razred. — Regulacijska dela na Zili so v zadnjem času pospešili. Delavci delajo v treh izmenah dan in noč. Zila je z rednimi jesenskimi in pomladnimi poplavam napravila Ziljanom veliko škodo. Upajo, da bo regulacija kmalu v toliko dogotovljena, da bodo izostale vsaj najhujše povodnji. — Na selu pri Škocijanu v Podjuni sta zakonca Janez in Franca Povoden obhajala srebrno poroko. Oba slavljenca sta krepki slovenski grči. — Na Martinov sejem v Borovljah so okoliški kmetje prignali mnogo živine, kupčija pa je bila slaba. — V Dobri vesi je umrla ga Katarina Senčnikova, mati tamošnjega slovenskega živinozdravnika. Ostala je zavedna slovenska mati do svoje smrti.

* **Izredne odredbe za preprečitev širjenja slinavke in parkljevke.** Zadnje dni se je pojavila slinavka in parkljevka v Ljubljani in okolici v treh hlevih različnih mesarjev, kamor k...na b. lezen ni mogla biti zanešana z bolnimi ali sumljivimi živalmi, temveč le z obleko, čevlji ali rokami samih mesarjev, ki so obiskovali sejme v savski banovini. Glede na to opozarja banska uprava v Ljubljani na banove odredbe za preprečitev vnosa in razširjenja slinavke in parkljevke, ki so bile objavljene v »Službenem listu« junija letos in se glase: Trgovcem z živino, ki pri nakupu živine osebno obiskujejo kraje, ki so okuženi ali ogroženi od slinavke ali parkljevke, je brez potrdila občine (odnosno Higienskega zavoda ali javne bolnišnice), da so bili pri povratku iz okuženih krajev razkuženi, prepovedan vstop v hleve v vsej banovini. Mestno poglavarstvo v Ljubljani poziva vse mesarje in trgovce z živino, ki kupujejo klavno živino v okuženih in s slinavko in parkljevko ogroženih krajih, da se natančno ravna po gornji odredbi. Ker je mestna občina ljubljanska okužena s slinavko in parkljevko, se opozarjajo vsi prizadeti, da se pred nakupovanjem klavne živine izven ozemlja mestne občine razkužijo in si nabavijo tozadevna potrdila. Razkuževanje bo opravljala državna bolnišnica v Ljubljani na stroške stranke in tudi izdajala potrdila o izvršeni razkužbi. Če se izvrši nakup klavne živine v katerem drugem okuženem, odnosno od slinavke in parkljevke ogroženem kraju, mora izvršiti razkužbo nakupovalca in mu izdati tozadevno potrdilo dotična občina, v kateri je bil izvršen nakup živine.

* **Obnova trboveljskega procesa.** Listi so že večkrat omenjali, da se pripravlja pri okrožnem sodišču v Celju obnova znanega trboveljskega procesa iz leta 1924. Do te obnove pa je prišlo šele v teh dneh ter sta se kakor smo izvedeli, prizadeta inž. Marko Kranjec iz Skoplja in Bulc Franc iz Mirne takoj prostovoljno javila okrožnemu sodišču v Celju, kjer sta zdaj v preiskovalnem zaporu. Redna preiskava doslej sploh ni bila mogoča, ker sodišče ni razpolagalo s spisi iz leta 1924. Ter je bila zaradi tega tudi obnova dovoljena šele zdaj. Inž. Marko Kranjec je vršil ves čas svojo službo kot finančni svetnik v Skoplju.

* **Za ene sreča, za druge nesreča!** Pri prezidavi se je pokvarilo mnogo blaga, katerega bo tvrdka Stermecki poceni prodajala. Sedaj je na vrsti pletenina!

Po Hirschevi — J. M.:

V valovih grajskega jezera

Roman

12

»Seveda, zato pa sem prišla domov. Ela in jaz sva premišljali, katera izmed naju naj odpotuje domov, in sva se sporazumeli, da naj to storim jaz. Ela je v takšni službi, da bi jo zelo pogrešali. No, zdaj sem doma in mislim, da nam ni treba obupati.«

»Ah, gospodična Slavka, zadeva z vašim bratom je bolj zamotana, kakor si vi mislite!« je žalostno odvrnil Orešnik, kateremu poštenost ni dopuščala, da bi mladenko varal z upi, ki jih sam ni imel.

»To ni mogoče! Prečrno vidite vse! Prosim, povejte mi vso zgodbo, ker mi je še kljub maminemu pismu še marsikaj nejasno.«

»Tudi mi ne vemo vsega. To je baš nesreča,« je rekel Orešnik. Nato ji je povedal vse, kar je vedel. »Morate priznati,« je zaključil svoje pripovedovanje, »da je zgodba, ki jo je pri zasliševanju povedal vaš brat, v resnici zelo neverjetna.«

Slavka je zamišljeno gledala proti gozdu, nad katerim so se poigravali žarki počasi zahajajočega solnca. »Res se čuje neverjetno,« je ponovila, »toda Mirko se ni še nikdar zlagal. Ali mu tudi vi ne verjamete?«

»Verjamem mu,« je odvrnil Orešnik. »To se pravi, če bi že njemu ne verjel, pa verjamem vsaj vaši materi. Vaša mati trdi isto, in prepričan sem, da ne laže.«

»Hvala vam!« je veselo vzkliknila Slavka in mu ponudila roko, ki jo je stisnil. »Vsi drugi pa menijo, da je Mirko lažnivec?«

»Da, in se norčujejo iz njegove pravljice, češ da je slabo izmišljena, ko je bilo vendar v vodi najdeno Verino truplo.«

»Ali ste truplo videli?« je vprašala Slavka.

»Da, toda bilo je čisto razbito in se ni dalo prepoznati. Razen tega sem jaz gospodično Ogorelčevu samo nekajkrat videl od daleč, zato sploh nisem mogel izreči svojega mišljenja.«

»Kaj pa drugi?«

»Prepoznali so truplo za Verino.«

»Gotovo so se motili,« je odločno rekla Slavka.

»Truplo so potem položili v Košutnikovo grobnico pri Sv. Križu v Ljubljani.«

»Gospod Košutnik je tako odredil, kaj ne?« je menila mladenka. »Niso nič preiskovali, ali ni kje v okolici izginilo kakšno dekle?«

»Ne,« je odvrnil Orešnik. »Če bi bilo tako, bi se bili njeni svojci pač gotovo javili. Eden izmed vaščanov mi je sicer pripovedoval, da je zadnje dni hodil tod okoli neki starejši mož in povpraševal po neki mladi dami, ki je neznano kam izginila. Toda ta mož je gotovo kakšen policijski uradnik. Vaščan ga ni dobro razumel in je mislil, da je poleg Vere izginilo še neko drugo dekle.«

»Prav, da ste mi to povedali. To je vsekakor treba razjasniti. Čudim se, da se ta zadeva s tujcem tako omalovažuje. Rekla sem vam že, da se moj brat ni zlagal, toda uganka mi je vseeno, kako je bila prišla Vera v vodo, iz

katere jo je potem rešil moj brat. Ali je padla vanjo, ali je hotela izvršiti samomor ali...«

»Kaj?« je vprašal učitelj.

»Ali pa jo je kdo vrgel v vodo,« je pripomnila Slavka z mračnim glasom.

»Prav zaradi tega, ker vaš brat in tudi vaša mati po lastnem zatrjevanju ne vesta ničesar o tem, zveni vsa zgodba tako neverjetno.«

»Pa je vendar resnična,« je rekla Slavka. »Oh, zakaj tisti večer niste bili doma. Bili bi priča, ki bi ji morali verjeti.«

»Namesto tega pa sem s svojim nerodnim gobezdanjem Mirka še bolj potlačil v nesrečo,« je prostodušno priznal Orešnik in ji opisal svoj dogodek s policijskim nadzornikom Mihonom. »Nasproti mojem postavi nisi nikdar dovolj previden, kajti iz vsake neznatne reči sklepajo na kaj, pa če je potem njihovo sklepanje pravilno ali ne.«

Prihod ljudi, ki so prinesli s postaje Slavkino prtljago, je prekinil njun pogovor. Skoro istočasno je prispela domov Jugovka, ki je bila že na postaji izvedela o prihodu hčerke. Plakaje sta se objeli mati in hči.

»Slavka, ubožica, gotovo so te nagnali iz službe zaradi Mirka,« je ihtela Jugovka.

»Motiš se, mama,« je menila Slavka. »Prav nerad me je gospod odvetnik pustil, toda jaz sem mu rekla, da me ti zdaj nujno potrebuješ doma.«

Jugovka je poljubila hčer na lica in rekla: »Res, prav je, da si prišla.«

»Kljub vsemu sem prinesla s seboj precej dobre volje,« je nadaljevala Slavka. »Glavo pokoncu, mama! Spomni se samo očetovega

* **94 letnega starčka povozil vlak.** Na progi Grobelno—Rogatec je na železniškem križišču v Smarju pri Jelšah osebni vlak do smrti povozil 94letnega preužitkarja Janeza Kresnika iz Smarja. Nesreča se je zgodila, ker je bil pokojni precej gluhi in ni slišal prihajajočega vlaka.

* **Na 30 tisočakov je pozabil.** V Ivanec je prišel te dni kmet Franjo Kukec iz Voč, da bi zamenjal 30 starih tisočakov, ki so bili že davno vzeti iz prometa. Ko so ga vprašali, kje jih je imel tako dolgo, je odgovoril, da jih je skrnil, potem je pa pozabil, kje jih ima skrite. Šele te dni se je spomnil, da jih je spravil v hrastov zabojček in zakopal v kletti.

* **Smrtna nesreča na mariborski postaji.** Nedavno noč se je pripetila na mariborski postaji nesreča, ki je zahtevala človeško življenje. 36-letni svetilničar Martin Kranjc je prišel pod kolesje vagonov, ki mu je zdrobilo glavo, da je obležal na mestu mrtev.

* **Skrivnostna najdba lobanje.** V gozdu blizu Dobovca so našli lobanjo brez trupla. Neki delavci pri rudniških apnenicah, ki so doma v bližini tega gozdovja, trdijo, da je to lobanja 28-letnega posestnikovega sina Mihe Pavliča iz Završja, občina Sv. Jurij pod Kumom. Miha je pred letom dni z drugimi fanti igral hazardno igro, pri kateri je izgubil okrog 2.000 din. Baj je imel še več denarja pri sebi, pa je z igro prenehal. Pravijo, da je prišel sam domov in nato spet šel. Od takrat je izginila vsaka sled za njim. Polniški orožniki so v bližini ležeče lobanje našli tudi truplo. Preiskava se nadaljuje, vendar pa bo po tolikem času, če namreč gra za Pavliča, težavno ugotoviti, ali je bil Pavlič umorjen ali pa se je sam usmrtil.

* **Pogrešan.** Pri ljubljanskem okrožnem sodišču je uvedeno postopanje, da se razglasi za mrtvega Dejan Hubmajer, rojen 1893 v Beogradu, pristojen v Ljubljano. Dejan Hubmajer je sin inž. Miroslava Hubmajerja in Mađite Hubmajerjeve, rojene Zangerjeve, stanujoče v Ljubljani. Od začetka vojne leta 1914 je že pogrešan. Vstopil je kot dobrovoljec v srbski dobrovoljski oddelek in se je boril na francoskem bojišču.

* **»Oven« terpeninovo milo** je izdelek najstarejše domače tovarne mila Ignac Fock iz Kranja. Dolžnost Slovenk je, da rabijo to odlično milo.

* **Mlin je pogorel.** Nedavno zvečer je nastal požar v mlinu Tičarja Ivana, posestnika v Vičancih. Mlin, ki ga je lastnik uporabljal

samo za domačo potrebo, je zgorel do tal. Sumijo, da je bil ogenj podtaknjen.

* **Požar.** V Levpi pri Kanalu je nastal ogenj v hiši posestnika Josipa Juga. Zaradi vetra se je ogenj razširil še na gospodarsko poslopje. Vaščanom, ki so prihiteli na pomoč, se je posrečilo omejiti požar.

* **Neznan utopljenec.** Te dni so ljudje opazili, da se je na desnem bregu Save blizu zagorske postaje zapletlo truplo utopljenca v vejevje. Truplo so potegnili iz vode, ga odpeljali v mrtvašnico zagorskega pokopališča. Utopljenec je star okrog 35 let in ima na čelu sledove udarca, ki lahko izvirajo od padca. Utopljenec ni imel pri sebi nobenih listin.

* **Smrtna nesreča.** V bližini Zgonika na Krasu se je smrtno ponesrečil Franc Švara z Nabrežine. Švara se je vračal s svojo zaročenko z motorjem v Trst in treščil v občestni zid. Mladenč, ki si je pri padcu razbil lobanjo, je v bolnišnici umrl, medtem ko je stanje njegove zaročenke zelo nevarno.

* **Smrt dvehletnega otroka v plamenih.** Družino rudarja Javornika na Litijskem griču je zadela huda nesreča. V odsotnosti matere je dvehletni Ivan stikal po kuhinji in se približal tudi štedilniku. Ogenj je obližnil njegovo obleko in nesrečni otrok je postal živa bakla. Ko je prišla mati, je otrok ležal na tleh ves opečen. Domači so poklicali zdravnika, ki pa seveda ni mogel rešiti mladega življenja. Dve uri po nesreči je otrok umrl.

* **Samomor.** Med Račami in Pragerskem si je na strašen način končala življenje 18letna Štefanija Kokoljeva iz Podove. Ko je prihajal vlak, je legla na tir in jo je vlak prerezal. Vzrok obupnega dejanja ni znan. Menda gre za nesrečno ljubezen.

* **Velik požar.** Pri posestniku Alojzu Seinšku v Rožni na Dravskem polju je nedavno zgorela hiša zaradi slabega dimnika. Ker je bil hud veter, se je ogenj prenesel še na sosedno hišo posestnika Franca Ljube. Kljub pomoči gasilcev od Sv. Miklavža sta poslopji pogoreli do tal.

* **Tatvina v Grižah.** V Grižah je bilo vlomljeno v hišo čevljarja Petra Kudra. Vlomilec je odnesel razne reči. Tat je poskušal vlomiti tudi v hišo Pavle Končnikove v Sv. Pankracu pri Grižah, kjer pa je bil pravčasno opažen in prepođen. Kot vlomilca zasledujejo orožniki 45letnega Ivana Venkoviča, ki se klati po okolici Celja. Venkovič je znan vlomilec, ki je zaradi vlomov že 18krat sedel v ječi. Mož je srednje postave, odločne-

ga nastopa in se rad postavi po robu tudi orožnikom.

* **Vlomilski obiski po cerkvah in župniščih.** V Smarju pri Jelšah se je nedavno neznan storilec prithotapil v župno cerkev, razbil ključavnice na dveh nabiralnikih in pobral denar. Plen je bil sicer bolj siromašen. Vsa škoda znaša samo okrog 150 din. — V Ratečah pri Kranjski gori je v eni zadnjih noči poskušal nekdo vlomiti v župnišče, a je bil o pravem času opažen in prepođen. V tatu so spoznali 23letnega bivšega hlapca Franceta, ki je po rodu iz Kobarida v Italiji. Kakor vedo ljudje povedati, je vlomilec obožen s preciznim avtomatičnim revolverjem na sto nabojev, zato je pri zasledovanju potrebna skrajna previdnost.

* **Čerinova tolpa prijeta.** Okolico Medvod je vznemirjala nevarna potepuška trojica, ki je na debelo kradla in vlamljala v kmečke hiše in trgovine. V tej trojici so bili Franc Čerin, njegova žena Marija in Ignacij Aljančič. Orožniki v Medvodah so vneto zasledovali to zločinsko trojico. Izvedeli so, da je razkuževalec Sušteršič ustavljal na cesti dva moška in žensko, ki jim je zaradi parkljevke razkužil čevlje. Vsi trije so bili pijani. Orožniki so ugotovili, da je bila to tako dolgo iskana vlomilska trojica Franca Čerina so orožniki kmalu prijeli: obležal je bil namreč čisto pijan v gozdu. Čerinova žena in Aljančič pa sta šla naprej. Pozneje so orožniki prijeli tudi Čerinovo ženo. Aljančiča pa je na čuden način prišla ljubljanska policija. Prišel je namreč v gostilno Franca Štolfe na Gosposvetski cesti in naročil žganje, nato pa je šel v stranišče, kjer je hotel ukrasti žarnico. Toda tisti trenutek, ko je začel žarnico odvijati, je stopil v stranišče gostilničar, tatu prijel in ga izročil stražniku.

* **Pri Gorici so aretirali dva nevarna razbojnika,** 29 letnega Stanka Staniča in Avguština Koljevška iz Plav, ki sta bila že dalje časa strah prebivalstva goriške pokrajine in tržaške okolice.

* **Vlom pri mariborskem zdravniku.** Medtem ko se je mariborski zdravnik dr. Zirngart, ki stanuje na Kralja Petra trgu, mudil v mestu, je bilo vlomljeno v njegovo stanovanje. Vlomilec mu je odnesel 2500 din gotovine, precej denarja v tuji valuti in nekaj drugih reči.

* **K umoru užitarice Neže Ljubejeve na Janžkem vrhu pri Ptujski gori.** Radi suma je bil aretiran njen nečak Ivan Letonja, katerega mu je bila izročila posestvo Preiskava je

gesla: »Žalost napravi človeka neumnega! Vse bo dobro, verjemi mi!«

»Če bi ti le mogla verjeti, Slavka. Ti ne veš, kako slabo kaže za Mirka. Samo slabe novice sem prinesla iz mesta, gospod Orešnik,« se je obrnila Jugovka na učitelja, ki je stal ob strani in še zmerom občudoval Slavko. Zdaj je stopil naprej in se vprašuje zagledal v Jugovko.

»Preiskovalni sodnik Rutar mi je dejal, da se bo preiskava v nekaj dneh končala in da pride Mirko že v kratkem pred poroto.«

»Torej le!« je rekel Orešnik in tudi Slavka je prestrašeno kriknila. Nato pa je dejala.

»Pustimo zdaj vzdihovanje in se rajši lotimo dela.«

»Kako misliš to?« je vprašala Jugovka, a Orešnik je poln občudovanja pogledal dekletu, ki se mu je zdaj v svoji vnemi zdelo še enkrat lepše.

»Ko bo preiskava končana, bomo gotovo lahko obiskali Mirka. Priskrbeti mu moramo tudi dobrega odvetnika in ukreniti še marsikaj drugega.«

»Odkod pa veš, kaj vse je treba?«

»No, saj sem bila v službi v odvetniški pisarni, in gospod šef me je o vsem potrebnem poučil. Imam poseben načrt. Mamica, boš videla, da se mi bo načrt posrečil.«

Oprijetela se je matere in jo povedla v hišo.

»Orešnik je dober človek«, je rekla Jugovka. »Prav vesela sem, da stanuje pri nas.«

10.

Košutnikova grobnica pri Sv. Križu v Ljubljani, v katero so že prepeljali zemske ostanki Vidinih in Verinih staršev, je spre-

jela v svoje okrilje tudi truplo nesrečnice iz grajskega jezera, ki ga je sodišče svet izročilo njenim svojcem.

Sočutje s strašno usodo lepe in ljubeznive deklice je bilo splošno. Izredno dolg je bil sprevod ljudi, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti. Nihče ni dvomil v Jugov zločin. Nihče ni verjel zgodbi, ki jo je povedal mladi Jug. Ta zgodba je še bolj razburila ljudi in jih razvnela proti morilcu. Prav zadovoljni so bili ljudje, ko jim je ravnatelj Košutnik povedal, da bo porotna razprava proti zločincu že v kratkem času in da bo zanesljivo sledila obsodba.

Vsi ljudje so tudi soglašali v tem, da se je ravnatelj Košutnik prav zgledno ponašal v vsem, kar se je tikalo te žalostne zadeve. Ni bilo namreč čisto neznan, da ni vladalo baš pristržno razmerje med Košutnikom in njegovo mlado svakinjo. Zato so toliko bolj občudovali njegov odločni nastop za zmago pravice in njegovo globoko žalovanje. Največjega priznanja je bilo deležno njegovo obzirno ravnanje s soprogo. Košutnik je sprejel številne obiskovalce in jih vse odpravil z izjavo, da njegova uboga žena spričo strahnega udarca ne more z nikomer govoriti. Zato da tudi mora čim prej zapustiti ta kraj, ki jo ne-restano spominja na ljubljeno sestro. Vsakemu gostu je tudi izjavil, da bo njegova družina v kratkem odpotovala v Švico in Italijo.

Vida sama seveda ni bila nič kaj navdušena za potovanje, temveč bi bila rada ostala v svojem udobnem stanovanju v Ljubljani. Zato je tudi rekla svojemu možu, ko ji je ta začel razvijati svoj potni načrt, da njeno zdravje kljub žalovanju za sestro ni utrpelo

nikake škode, zaradi katere bi bila pet v tuji potrebna. Nasprotno, prav v svojem prijetnem stanovanju da bi se počutila najbolje.

»Seveda, če bi te ljudje pustili pri miru, uboga Vida«, je rekel Košutnik, sedel k njej na zofu in položil roko okoli njenih ram. »S pretvezo, da zavoljo svoje žalosti ne moreš z nikomer govoriti, sem zavračal obiskovalce in jim nešteto krat ponovil žalostno zgodbo. Za trajno pa se obiskovalcev ne boš otrsela, saj ne moreš živeti kot ujetnica.«

»Vozila se bom vsak dan na izprehod«, je rekla Vida.

»Preveč se v tem prvem tednu žalovanja ne boš smela vozariti z avtom okoli. Kaj pa bi rekli ljudje«, je dejal Košutnik.

»Ali hočeš, da se skisam doma«, je odvrnila Vida jokavo in trmasto ko otrok, »če se peljem z otrokom, recimo, do Kranja, pač ne bo nihče smatral tega za nedostojnost.«

»Pač, zelo ti bodo ljudje zamerjali. Ti imaš samo dvoje na izbiro: ali se boš morala čim bolj držati doma ali pa takoj odpotuješ z menoj.«

Vida se je še upirala. »Se bom pa v zaprtem vozu vozila, da me ne bo nihče videl. Ah, Alfonz, misel, da bi morala že kar pripraviti potrebno prtljago, mi je nezno.«

»Pa stori, kar hočeš«, je rekel Košutnik hladno. »Toda doma boš morala sprejemati ljudi.«

»Zakaj? Ali jih nisi ti odpravil? Mislim, da jih zdaj ne bo tako kmalu.«

»Pridejo, pridejo! Le verjemi mi«, je s podarkom rekel Košutnik. »Saj vsi komaj čakajo priložnosti, da bi mogli še iz tvojih ust slišati, kako se je vse zgodilo.«

dognala, da so bili doma večni prepiri. Letonjeva žena je bila nekoč že kaznovana zaradi slabega ravnanja s pokojno. Usodnega dne, ko je bila Ljubejeva umorjena, je bila v bližnem gozdu zaposlena z domačim hlapcem pri nabiranju drv. Letonja pa je hlapca predčasno poslal domov. Kaj se je potem zgodilo med nečakom in pokojno Ljubejevo, se še ne ve. Sekire, s katero je bila pokojna umorjena, še niso našli.

* **100 podkev ukradenih.** Kovaču Antonu Raušlu, ki ima v Pristaniški ulici v Mariboru svojo kovačnico, so neznanci odnesli iz shrambe nad kovačnico 100 novih zimskih konjskih podkev.

* **Okraden sedlar.** V delavnico Vida Veljana v Hrašah pri Radovljici je prišel oni dan ponoči neznan tat in odnesel konjski komat in nekaj druge opreme. Tat bo najbrž poskušal spraviti ukradeno opremo v denar, zato svarimo pred nakupom.

* **Tatvine pri Št. Pavlu pri Preboldu.** Te dni se je pojavil v okolici Št. Pavla pri Preboldu mlajši zlikovec in vlomil v Latkovi vasi v gostilno Franceta Kapusa. Odnesel je precej alkoholnih pijač, nekaj jestvin in okrog 200 din. Iste noči je bilo vlomljeno tudi v gostilno Franca Kozarja v Dolenji vasi občina št. Pavel. Vlomilec je odnesel dve flanelasti rjuhi, škatlo cigaret in manjšo vsoto gotovine. Vlomilec se je proti jutru splazil tudi v župnišče in odnesel hlapcu Rudolfu Matku rjavo obleko in 100 din.

* **Vlom v Ribnici.** V nedavni noči je vdrl v blagajno lesnega industrija Marka Rudeža v Ribnici neznanec. Vlomilec je ukradel 3000 din v bankovcih, 25 starih avstrijskih cekinov po 10 kron in zavarovalno polico »Jugoslavije« na ime Marko Rudež, glasečo se na 100.000 din. Orožniki so uvedli preiskavo.

* **Za 100 dinarjev je hotel 19 tisočakov.** Pred kratkim se je v neki vasi v konjiški okolici odigral zelo zanimiv dogodek, ki nazorno kaže, kako se hočejo dandanes že mlečnozobi ljudje prikopati do lahkega življenja brez truda. 16letni posestnikov sin je pred tremi meseci zavaroval pri neki ljubljanski zavarovalnici svojega 11letnega bratca za posmrtnino. Fant se je obvezal plačevati mesečni prispevek 50 din za zavarovalno vsoto 19.000 din. Plačal je kar za dva meseca naprej. Ko sta pretekla dva meseca zavarovalne dobe in bi moral dečko poslati spet 50 din, se mu je zazdelo, da je že prišel čas izplačila zavarovane premije. Menil je, da zavarovalnice izplačujejo premije tako na sporočilo

plačnika mesečnih prispevkov, četudi po dopisnici. Pred kratkim je namreč po dopisnici sporočil zavarovalnici, da je brat umrl, ker je padel v globok jarek, ter pristavil, naj mu takoj pošljejo polno zavarovalno premijo. Zavarovalnica pa je takoj spoznala, da gre za sleparstvo in je 16letnega pobalina naznanila orožnikom, ki so dečka trdo prijeli.

* **Obsojena tatinska družba.** V vaseh pri Ljutomeru je kradla tatinska družba, v kateri so bili Vrbnjak Jožef, delavec iz Iljaševcev, Marija Kraljeva, delavka iz Cubra, Zinko Alojz, mizarski pomočnik in Zinko Kristina, posestnica iz Vidanovcev. Prvi trije so kradli v omenjenih vaseh perutnino in med. Največjo škodo so napravili v čebelnjakih Jakoba Potočnika v Iljaševcih in Matije Kosijsa na Grabah. Pred malim kazenskim senatom v Mariboru je bil Zinko Alojz obsojen na štiri mesece, Zinkova pa na dva meseca strogega zapore pogodjo za dobo treh let. Zinkova tatvin ni priznala. Proti Vrbnjaku in Kraljevi je bilo postopanje ustavljeno, ker njuno bivališče ni znano.

* **Obsodba vlomilca v kamniško cerkev.** V noči na 5. oktobra je bil izvršen vlom v župno cerkev v Kamnici pri Mariboru. Te dni je pred kazenskim senatom sedel 27letni brezposelni čevljarski pomočnik Ivan Heričko. Obtožnica prikazuje nepoboljšljivost Herička, ki so ga 30. septembra izpustili iz zaporo okrožnega sodišča. Ze štiri dni nato pa je okradel čevljarskega mojstra Josipa Gajgerja. Isto noč je vdrl v kamniško cerkev, pobral iz dveh puščic okoli 110 din. V zakristiji je pobral 20 hostij in jih pojedel, z mašniško srajco pa je obrisal predmete, ki se jih je dotaknil, da bi zabrisal sled. Z ukradenim denarjem si je potem privoščil v Merdausovi gostilni dobro večerjo in je popival še vso noč, dokler ga niso orožniki iztaknili. Heričko je bil obsojen na 10 mesecev strogega zapore in na izgubo častnih državljskih pravic za dobo treh let.

* **Nevaren duševni bolnik.** Mnogo razburjenja je te dni zbudil duševni bolnik, ki se je zglasil v neki gostilni na Planini pri Logatcu in napadel nekega gosta z Unca. Hotel je gostu vzeti kolo. Ker pa mu ga ta ni dal, ga je blaznež udaril s tako silo po glavi, da se je gost zgrudil na tla in nato komaj pobegnul, blaznež pa se je vrnil v gostilno in hotel pretepsti svojega brata. Ta se je rešil na ta način, da je pobesnelega brata močno odbil. Gostilničar je hitel po orožnika, ki je imel mnogo težav, preden mu je uspelo z

gostilničarjevo pomočjo spraviti pobesnelega človeka na orožniško postajo. Tam se je kmalu pomiril, drugi dan pa so ga orožniki oddali tja, kamor spada. Dogodek naj bo v svarilo vsem gostilničarjem, da ne dajejo ljudem, ki se nagibajo k duševnim boleznim, nobene opojne pijače.

* **Zaradi tatvin pred sodniki.** Pred sodniki sta se morala pred dnevi zagovarjati Tkalčič Tomo, delavec iz Leskovca pri Strigovi, in Kolmanič Štefan, posestnikov sin z Gibine, občina Razkrižje. Kolmanič bi naj leta 1936 ali 1937 pomagal odnesti iz Škafarjevega čebelnjaka panj čebel, kar pa je zanikal. Tkalčič pa je ukradel kokoši, purana in pasjo verigo. Lefos je po glavi udaril v Krpecu Lovrenca Bratiščaka. Tkalčič se je zagovarjal, da je Bratiščak malo prej njega udaril s sekuro, česar pa mu sodišče ni verjelo. Bil je obsojen na osem mesecev, Kolmanič pa na štiri mesece strogega zapore.

* **Zasledovan vlomilec.** Orožniki zasledujejo 29letnega Pavla Malovrha iz Planine v občini Črnem vrhu nad Polhovim Gradcem. Zasledovani Malovrh je nevaren vlomilec, ki krade po samotnih naseljih v škofjeloških hribih. Sredi preteklega tedna je vlomil tudi v vilo Borisa Krevlja na Golem brdu.

* **Zaradi slabega zaslužka je vlomil.** Posestnik Fric Groščičar iz Ceteža, je prodal na sejmu par volov, izkupiček v znesku petih tisočakov, pripravljen za poravnavo nekih dolgov, je shranil v skrinjo v svoji sobi. Skrinjo je imel trdno zaklenjeno in ključ je imel zmerom pri sebi. Pa se je oglašil pri Groščičarju sosed in ga prosil za 300 din posojila. Groščičar dobremu prijatelju ni mogel odreči pomoči, zato je stopil s sosedom v kamro in vzel denar iz skrinje. Ko sta bila oba moža pri skrinji, je hušknila mimo okna senca. Ko sta moža stopila v gostilno, je tista senca izrabila priložnost in ukradla denar. Groščičar je tatvino javil polniškemu orožnikom, ki so dognali, da je denar ukradel hlapec Tone Starina. Pri njem so dobili skoro še ves znesek.

* **Unučič straši.** Znanega dolenjskega razbojnika Ivana Unučiča, naslednika proslulega Urbanča, orožniki kljub pridnemu zasledovanju še niso mogli spraviti pod ključ. Unučič, ki šteje 32 let, je odsedel že več kazni zaradi vlovov in kraje. Zdaj se klati po vaseh okrog Krškega. Nekemu posestniku blizu Leskovca je odnesel razno obleko, star nahrbtnik, klobuk in nekaj gotovine, drugod pa je pobral zlatino in precej denarja. Unu-

«... tega pa ne», je kriknila Vida in planila pokoncu. »Ne morem več poslušati teh grozljivih reči in ne govoriti o njih. Saj še otrok ne puščam rada k sebi, ker neprestano povprašujeta po teki Veri.«

Ulile so se ji solze in naslonila je glavo na moževe prsi. Košutnik jo je raznežen začel božati.

»Ubožica ti moja ljuba, kako rad bi ti prihranil to gorje, a žal ni to v moji moči. Če vztrajaš na tem, da ne pojdeš iz Ljubljane, te čakajo še druge hude bridkosti.«

»Kaj?«

»Ali si pozabila, da bo kmalu porotna razprava proti Jugu in da bova morala midva nastopiti kot prič?«

Vida je kar prebledela. »Jaz da naj nastopim kot priča? Poslušam na, kako se bo zabloda moje uboge Vere obravnavala pred radovedno zijajočo množico? Nikdar, rajši umrem.«

»Ne vznemirjaj se tako zelo, dragica«, ji je nežno dejal.

»Ne morem, nočem«, je vpila. »Alfonz, ti me moraš tega obvarovati!«

»Samo eno obvarovalno središče poznam!« je rekel po kratkem premišljanju, »toda tega ti ne maraš.«

»Katero pa je?«

»Imenoval sem ga že: nemudno odpotovanje.«

»Ali se mi potem ne bo treba vrniti?«

»O, če bova v tujini, se bo dalo vse drugače urediti. Ti zaradi bolezni ne boš mogla priti. Šel bom sam in bom predložil tvoje zdravniško izpričevalo. Ti boš ostala z otro-

koma v Švici, a pozimi pojdemo iz Švice v Italijo.«

»Torej proč!« je vzkliknila. »Tako pojdem pripravljat prtijago. Drevi bomo že pripravljene za pot.«

Že je hotela pozvoniti, da bi poklicala služkinjo, toda Košutnik jo je prijel za roko.

»Tako hitro pa ne, draga Vida«, je rekel, »preden odpotujemo, moram še rešiti poslovne reči.«

»To mene nič ne briga«, je rekla, »saj to je tvoja zadeva.«

Dalje prihodnjič.

Iz Prekmurja

Tat je zažgal čebelnjak. Nedavno ponoči je nastal ogenj v novi stanovanjski koloniji ob Radgonski cesti v Murški Soboti. Ogenj je opazila vojaška straža v bližnem skladišču in zbudila domačine in njihov sosedo. Poklicali so tudi gasilce, ki so bili v kratkem času na mestu. Gorel je čebelnjak posestnika in krojaškega mojstra Kuštra. Ogenj je kmalu uničil leseno ogrodje in številno družino čebel, ki se je že pripravljala na zimsko spanje. Ponočni požar je spravil pokoncu velik del meščanov, ki so potem ugibali, kako je ogenj nastal. Uganko so razrešili, ko so našli neda-leč od pogorišča ob ograji nekaj okvirov satovja, ki ga je moral neznan tat prinesiti iz čebelnjaka, kamor je prišel krast. Očitno se je zbal kakega mimoidočega, pa je pustil luč v čebelnjaku in pobegnul. Luč je potem dogorela in zažgala leseno zgradbo.

Oče sedmih otrok ubit. Obžalovanja vreden dogodek se je zgodil te dni v Bakovcih blizu Murske Sobotice. Anton Buzeti, mali posestnik in oče sedmih otrok, je pil v gostilni. Okrog mize so sedeli samo delavci, ki so zaposleni pri gradnji novega občinskega mosta. V gostilno pa je prišel tudi posestnik Leopold Tratnjak iz Bakovcev, ki se je vsedel k drugi mizi, popil, kar je naročil, nato pa šel. Kmalu za njim je šel domov tudi Anton Buzeti. Pozneje pa so našli v bližini njegove hiše Buzetija mrtvega. O umoru obveščeni murskosoboški orožniki so aretirali posestnika Leopolda Tratnjaka, ki je priznal, da je s kolom trikrat udaril sosedo po glavi iz jeze, ker je o njegovi hiši izrekel žaljivo šalo. Aretirani posestnik se izgovarja, da ni imel namena soseda ubiti, raztelesenje pa je ugotovilo, da so bili udarci smrtni. Žalostna smrt posestnika Antona Buzetija je zbudila v vsej okolici splošno sočutje s hudo prizadeto družino. Pokojnik je bil znan kot dober gospodar in skrben oče.

PES REŠITELJ

A: »Če bi ne imel psa, bi že davno umrl od glada.«

B: »Kako to?«

A: »Že petkrat sem ga prodal in vselej se je naslednji dan spet vrnil!«

DOBER ZAGOVORNIK

Sodnik: »Obtoženec, priznajte zločin, saj je vse jasno!«

Obtoženec: »Ne, gospod sodnik! Govor mojega zagovornika je na mene tako vplival, da sem zdaj tudi jaz prepričan o svoji nedolžnosti.«

čič je srednje visoke postave, okroglega obraza, svetlih las in ima pokvarjene zobe.

* **Velika tatvina na železnici.** Iz nekega tovornega vagona je bilo ukradeno na progi med Zagrebom in Zidanim mostom več zavojev tkanin. Vlomilci so najbrž vlomili v vagon na kaki manjši postaji, nato pa je eden zlezal v vagon in vrzel blago iz njega med vožnjo.

* **Vaškega oderuha je ubil.** V Trebežu, občina Sv. Križ-Začretje na Hrvaškem, so našli doma ubitega 55letnega Juraja Borovčaka. Umora je bil osumljen Fran Roginič iz sosedne vasi in orožniki so ga aretirali. Pokojni Borovčak je bil velik oderuh. Ljudem je posojal denar po oderuških obrestih. Roginič mu je bil dolžan okrog 6000 din in upnik ga je tožil. Vse kaže, da je Roginič umoril Borovčaka, kateremu je že večkrat grozil. Roginič pa odločno zanika, da bi bil storil ta zločin.

Harmonike vseh tip in vrst po tovarniških cenah dobite v domu glasbe R. WARBINEK, Ljubljana, Miklošičeva cesta 4 (pri Franciški cerkvi)

* **Zaljubljeni hlapec je ustrelil svojo izvojenko in sebe.** V Savljah pri Ježici blizu Vidmarjeve tvornice dežnikov in nogavic se je odigrala krvava ljubezenska žaloigra. Pri Čerinovih je na posestvu že od februarja služil za hlapca 25-letni Leopold Klavžar, doma iz Mršnih sel. Fant je bil marljiv in skrben za hišo. Zato so ga imeli domači radi, dokler niso opazili, da se ozira po rejenki, komaj 17-letni Mariji Jeralovi, ki ji je bila gospodinja Marjana Čerinova teta. Jeralovi so že pred petimi leti umrli starši, ki so imeli posestvo v Sp. Pirničah. Da se hlapec in rejenka rada vidita, so opazili Čerinovi že pred meseci. Zato je jela teta rejenko odvracati od njega. Jeralova pa spočetka tete ni hotela ubogati in je še nadalje vzdrževala stike z mladim hlapcem. Pred kakimi 14 dnevi pa je Čerinova nastopila odločneje in pregovorila Marijo, da je Klavžarju odpovedala ljubezen, obenem pa ga je gospodinja odpustila iz službe. Klavžar se je potem vdinjal pri Francetu v Klečah in še vedno zasledoval Marijo. Ker ga je pa ona odločno odbila, je postal fant še bolj potr. V nedeljo zvečer pa je prišel na Čerinovo dvorišče, kjer je počakal Marijo, ki se je baš odpravljala v hlev molzt krave. Preden je dekle stopilo čez prag, je Klavžar skočil k njej in jo ustrelil v levo sence. Hudo ranjeno Marijo so nemudno prepeljali z avtom v bolnišnico, kjer je izdihnila. Klavžar je pobegnil in se za Vidmarjevo tvornico ustrelil.

* **Nepojasnen požig.** Pred tričlanskim senatom v Celju se je zagovarjal kočar Franc Gracej iz Luterja pri Ponikvi. Gracej je bil obtožen, da je zavaroval svojo hišo proti požaru in da je nekaj dni pozneje zažgal, odnosno dal zažgati svojo kočjo, da bi dobil zavarovalnino. Neka priča je izjavila, da ji je Gracej ponudil 500 din, če bi zažgala njegovo kočjo. Sodišče pa je prišlo do prepričanja, da ta priča ni verodostojna, in je Graceja oprostilo.

* **Obsojen požigalec.** Mariborski veliki senat je obsodil 27-letnega posestnika Antona Pungartnika iz Spodnje Kaple na tri leta robije in izgubo častnih državljskih pravic za pet let, ker je v Spodnji Kapli zažgal svoje gospodarsko poslopje, ki je zgorelo do tal. Preiskava je dognala, da je storil to radi tega, da bi prišel do zavarovalnine 65.000 din.

* **Cigani ropajo.** V Bački se je pojavila nevarna ciganska tolpa. V Novem Vrbasu je na predržen način ta tolpa oropala vso ulico, med tem ko je občinstvo gledalo ples cigan-

skega medveda na ulici. Cigani so dalje vlomili v hišo slepega Miloša Iskova v Kuli, mu odnesli 3000 din gotovine, dve vreči moke in moško obleko. To so napravili vpricho Miloševih sinov, izmed katerih je eden gluhomem, drugi pa hrom. Skupno z očetom so bili vsi trije nezmožni, da bi se upirali ciganom. Še istega dne so cigani oropali katoliško cerkev v Kuli in odnesli z oltarja nekaj dragocenosti.

* **S tujimi tisočaki po Italiji.** Te dni je sedel na zatožni klopi pred kazenskim senatom v Mariboru 23letni brivski mojster Vladimir Sever iz Studencev pri Mariboru. S posojilom 12.000 din, ki mu ga je dal mesarski pomočnik Jurij Ravnjak v zahvalo, ker mu je Sever vnovčil v Ljubljani hranilno knjižico z vlogo 39.809 dinarjev, se je odpeljal v Italijo, kjer je hotel baje kupiti aparat za trajno kodranje. V Italiji je živel razkošno 14 dni in si privoščil marsikatero zabavo. Ko se je vrnil v Jugoslavijo, pa so ga naši obmejni organi na Rakeku prijeli in mu zaplenili 2.500 din, ki jih je imel še pri sebi. Sever se je izgovarjal, češ da je izvedel, da bo moral plačati zaradi aparata za kodranje visoko carino in da je radi tega opustil misel, da bi si nabavil takšen aparat. Obsodili so ga na 1 dni in dva meseca strogega zavora ter na iz-

gubo častnih državljskih pravic za dobo treh let.

* **Dve sodbi pred mariborskim sodiščem.** Te dni sta se morala zagovarjati 22letni brivski mojster Vladimir Sever zaradi treh prevar in Anton Gobec, ki je v Danjkovih barakah z britvijo nevarno oklal Antona Muhiča in njegovo ženo. Sever je bil obsojen na eno leto in dva meseca strogega zavora in na tri leta izgube častnih pravic, Anton Gobec pa na deset mesecev strogega zavora. Gobec mora tudi plačati 300 din bolniških stroškov okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev 1188 din, Antonu Muhiču za bolečine 500 din in njegovi ženi 1000 din.

* **Pri obrezovanju korenja ga je zabodel z nožem.** Pred tričlanskim senatom v Celju se je zagovarjal 42letni posestnik Zupančič Jožef iz Cerovca pri Šmarju pri Jelšah, ki je pri obrezovanju korenja pred Kranerjevo hišo v Cerovcu zabodel mladega Kovačiča Martina. Kovačič je v bolnišnici umrl, Zupančič je bil obsojen na tri leta robije, na izgubo častnih državljskih pravic za dobo treh let, na stroške kazenskega postopanja, na 300 din stroškov za preskrbo Kovačiča v bolnišnici in na pogrebne stroške.

Kako je obsojeni slepar pomilostil samega sebe

Kriminalni muzej v Washingtonu hrani v svoji zbirki svojevrstno listino zločinske iznajdljivosti. Je to pomilostilna listina, na podlagi katere je bil ponarejalec vrednostnih papirjev in listin Stoddard, ki je bil obsojen na dolga leta ječe, pomiloščen in izpuščen iz zaporov. Listina seveda ni pristna, ampak ponarejena. Spretni ponarejalec se je poslužil istega sredstva, ki ga je privedlo v zapore, da se je zaporov rešil.

Svoječasno je bil Stoddard znan kot najspretnejši ponarejalec čekov in drugih vrednostnih listin. Čeke je znal ponarejati tako dovršeno, da jih niti lastniki čekovnih računov niso mogli ločiti od pristnih. S takimi čeki je neko banko opeharil za velikanske zneske.

Po vsaki večji ponaredbi, ki mu je prinesla znatnejšo vsoto, je izginil. Zato mu oblastvo dolgo ni moglo priti na sled in je nemoteno opravljal svoj posel. Pri zadnjem takem dejanju pa ga je doletela smola, in sicer ga je ugonobila ženska. V hotelu, v katerem je stanoval, je opazil čedno strežnico, s katero je na vsak način hotel navezati stike. Na večer, ko se je prvič sestal z njo, je bil pre-

malo previden, pa ga je policija zalotila.

Bil je obsojen in javnost se je že oddahnila. Stoddard je bil v zaporu, toda je neprestano premišljal, kako bi se izmazal iz ječe. Vedel pa je, da z običajnimi sredstvi nikdar ne bo prišel iz zavora. Ker je bil spreten, so ga uporabljali v pisarni jetnišnice. Tam mu je nekega dne prišla v roke listina o pomilostitvi nekega kaznjence v nekaj trenutkih, ki so mu bili na razpolago, si je listino z večjim očesom neopazno ogledal. To mu je bilo dovolj.

Priskrbel si je peresnik, črnilo in papir. Najprej je ponaredil tiskovino, potem pa še uradne podpise. Ko je neki zamorec po prestani kazni zapuščal kaznilnico, mu je skrivaj izročil pismo s ponarejeno pomilostilno listino, in ta je pismo vrzel v prvi poštni nabiralnik. Kmalu je listina s pošto prišla na ravnateljstvo kaznilnice. Nikomur ni padlo na um, da bi mogla biti listina ponarejena. Stoddard je bil pomiloščen in je zapustil ječo. Šele nekaj tednov nato je sleparstvo prišlo na dan, toda takrat je bilo že prepozno. Stoddard se je bil že umaknil v varnejše kraje.

× **Strašna nesreča nemškega letala je terjala 16 mrtvih.** V soboto popoldne je zadela nemško letalstvo silna nesreča. Na zemljo je strmoglavilo in zgrelo veliko nemško letalo tipa »Grosser Dessauer U 90«. Letalo je bilo na poskusnem poletu iz Nemčije v Južno Afriko. Nesreča se je zgodila blizu mesta Barthursta v Gambiji. Pri nesreči je prišlo ob življenje 11 potnikov in 5 članov posadke, 4 potniki pa so dobili izredno hude rane in opekline, da so najbrže že vsi umrli. Poročila pravijo o nesreči, da se je zgodila kmalu zatem, ko se je letalo po kratkem odmoru dvignilo v Barthurstu. Letalo je razvilo takoj veliko brzino, vendar pa je bilo prenizko in je z vso silo zadelo v neko drevo. Letalo sta vodila izkušena pilota von Balkenburg in Untucht. Oba sta se izkazalo v poletu čez Atlantsko morje. Na letalu so bili med drugimi dva nemška mehanika tvornice »Junkers«, en mehanik tvornice letal na Bavarskem in dva strokovnjaka nemškega vojnega letalstva.

× **Silna zima v Sibiriji.** Iz Arhangelskega prihajajo poročila, da je v mnogih pokrajinah Rusije nastal silen mraz. V severnih krajih je zapadel ponekod do 2 metra visok sneg. Ponekod kaže toplomer že 27 stopinj pod ničlo.

× **Roka v trebuhu morskega volka.** Blizu kanadskega obrežja so nedavno ujeli izredno

velikega morskega volka. Teh zverin ne love samo zato, ker delajo med ribami veliko škodo v krajih, kjer je ribolov obilen, ampak tudi zaradi olja, ki ga pridobivajo iz njihove maščobe. Ko so to ujeto zver razkosali in ji odprli želodec, so bili zelo presenečeni. V želodcu so namreč našli celo človeško roko. Ugotovili so tudi, da je morski volk roko šele malo prej požrl. Za zadevo so se začela zanimati oblastva in poskušala ugotoviti, kako je zver prišla do roke. Okrog zapestja je imela roka nekako vrv, in to zbuja domnevo, da se je zgodil zločin. Po drugi strani pa domnevajo, da so na kakem parniku morali komu v sili odrezati roko in jo vreči v morje.

× **Huda zima v Ameriki.** V Severni in Srednji Ameriki so divjali te dni hudi snežni viharji. Posebno hudi viharji in snežni zameti so bili v Kanadi, kjer so terjali okoli 80 smrtnih žrtev. Ves avtomobilski, železniški in letalski promet je ustavljen.

× **Oči so mu okamenele.** Ameriški zdravnik dr. Simpson v Pasadeni poroča o edinstvenem primeru očesne bolezni. Gre za 40-letnega kmeta, ki mu oči v pravem pomenu besede okamenevajo. Zdravniki si še ne morejo razložiti, kakšen je vzrok te skrivnostne bolezni.

Ženski vestnik

Z grgranjem se braniš boleznim

V mokri jeseni in zimi se rade pojavljajo razne bolezni v grlu: angina, vrtinka in hripa.

Hripa je zelo nalezljiva. Zato bi morali vsi gledati na to, da bi jo kolikor mogoče zatirali. Posebno mlekarice in pa ženske, ki prodajajo na trgu, bi morale paziti, da ne bi raznašale bolezni v svoje vasi.

Vsako mora paziti, da se po možnosti obvaruje bolezni. Zato naj vedno skrbi, da bo sam sebi zdravnik. Najpreprostejše sredstvo je, grgrati zjutraj, ko vstaneš, slano vodo. Vzemi v kozarec vode, deni noter za nožev konico soli, jo raztopi in grgraj. Ko prideš domov, grgraj spet slano vodo. Naj tudi tvoja družina grgra. Navadi svoje otroke, da bodo grgrali preden gredo v šolo in spet, ko pridejo iz šole. S tem jih boš obvarovala marsikakšne bolezni. Človek dobi največ bacilov skozi usta in če si usta redno izpiras ni toliko nevarnosti za obolenje. Poleg tega si vedno temeljito umij tudi roke, posebno še, kadar prideš domov ali pa pred jedjo. Navadi tudi svoje otroke, da si bodo redno umivali roke pred šolo in ko pridejo domov. Posebno pa bodi stroga, da ne bodo otroci jedli z umazanimi rokami.

Nega las

Če imaš suhe lase in ti sršijo kakor ščetine, je to znak, da je koža na glavi premalo mastna. Zato si, ko si umivaš lase, s prsti nadigni glavnik, da se vlazna, z nastopno pomado, ki si jo lahko sama pripraviš: Vzemi mozeg od govejih kosti. Mozeg namakaj štiri dni v mrzli vodi vodo pa menjaj vočkrat na dan. Nato odcedi vodo, da dobiš čisto suh mozeg, ki ga nato raztopiš v kozici. Ko je raztopljen ga hitro precedi na cedilki da ne pridejo kožice vmes. Eno žlico precejšenega mozga zmešaj s pol kavne žličke finega olja dodaj nekaj kapljic ruma in tri kapljice parfema. Vse to skupaj dobro zmešaj, pa imaš pomado za kožo na glavi. Ta pomada ne naredi mastnih las a vendar če jo večkrat uporabljaš, postanejo lasje svetli in se svetijo.

Za kuhinjo

Cmočki kuhani na mleku. Mešaj, da se zgosti, 12 dek sirovega masla. Nato primešaj tri rumenjake in tri žlice moke, in sicer primešaj najprej en rumenjak in žlico moke, nato drugi rumenjak in žlico moke, nato še tretji in tako naprej. Primešaj še žlico sladkorja v prahu in malo soli. V kozi zavri pol litra mleka (mleku dodaj pet dek sirovega masla in žličico sladkorja), zakuhaj z žlico drobne cmočke. Vro naj počasi dvajset minut. Posebno priporočljiva jed za slabotne otroke in bolnike.

Sardelina omaka h govejemu mesu. Pet sardel operi, sicer je preslano, odstrani kosti in dobro sesekljaj. Tri deke sirovega masla ali masti razbeli, prepraži žlico drobno sesekljane čebule, dodaj sardele, žličico sesekljane zelenega peteršilja in dve in pol deke moke. Vse skupaj malo praži in nato prilij tri in pol decilitra juhe ali vode. Vse skupaj naj vre četrt ure. Dodaj še malo naribané limonove lupinice in dve dekci sirovega masla in omaka je gotova.

Mozg na vaniljevo kremo. V skledo stresi četrt kile moke in postavi na toplo, da se moka segreje. Medtem pa postavi kvasec in sicc. dve dekci kvasca, malo toplega mleka in žličico moke. Ko je kvasec vzhajal, ga stresi v moko, dodaj tri deke sladkorja v prahu, 8 dek sirovega masla, eno jajce, malo soli in toliko mlačnega mleka, da dobiš srednje mehko testo. Testo dobro stepi, pokrij in postavi na toplo,

da vzhaja. Vzhajano testo takoj razvaljaj, z drobnim obodcem razreži in zloži v dobro pomazano pekačo, pokrij in postavi na toplo, da spet vzhaja. Šele nato speci. Peci približno pol ure. Medtem pa skuhaj kremo. Krema: četrt litra mrzlega mleka, sedem dek sladkorja v prahu, pomešanega z vanilijo in dve jajci dobro raztepi. Lonec postavi v krop in raztepaje skuhaj v gosto kremo. Ko je testo pečeno, ga zloži v skledo, polij s kremo (kremo lahko daš tudi v drugo posodo) in daj hitro na mizo, da se ne shladi.

Leča v polivki. Polij s kropom četrt litra leče, nato jo ocedi in na novo zalij z enim litrom kropa, osoli in počasi kuhaj. V kozo napravi prežganje iz ene dobre žlice masti in ene zvrhane žlice moke, v to prežganje deni drobno zrezane čebule, in ko se zarumeni, stresi prežgarje v lečo, prideni še lavorjev list in vejico timeza. Ko je dobro zavrelo, dodaj še kisa kusa, približno eno kavno žličico, nato naj še dobro prevre. Lečo daš kot prikuho h govejemu mesu ali pa kot samostojno jed s krušnimi cmoki, ajdovimi žganci ali makaroni.

Goveji jezik v smetani. Jezik dobro operi in skuhaj. Dodaj tudi vso zelenjavo, kakor jo daš h goveji juhi. Ko je kuhan (kuha se približno dve uri), ga olup in pretakni s slanino. Na masti prepraži precej čebule, položi noter jezik dodaj košček sirovega masla, malo kaper ali drobno sesekljano kisto kumarico, limonove lupinice, eno sardelo ter peci, da porumeni jezik po obeh platih. Ko je pečen, ga polij s kisló smetano, in ko prevre, je gotov. Jezik zreži, lepo zloži v toplo skledo, polij s sokom in daj na mizo. Zraven daš valjance, cmoke in slično.

Praktični nasveti

Mleko kot čistilo. Če je pohištvo zaprašeno, umazano in od muh ponesnaženo, ga najbolje umiješ z mlekom. Najprej dobro izbrisi ves prah iz kotov s pomočjo kake krtačice ali čopiča. Nato vlij v kako posodo malo mleka in z majhno krpicó, najbolje platneno, umij pohištvo. Mleka vzemi za vsak predmet le malo, ker ga moraš, ko postane umazano, zamenjati z novim. Z mlekom oprano pohištvo naj se docela posuši, nato ga dobro zdrgni s čisto mehko krpo.

Motne madeže na pohištvu odpraviš z volneno, v petroleju namočeno krpico. S to krpico zdrgni madeže, potem jih pa še potresi s stolčeno kredo in dobro zbrisi. To lahko večkrat ponoviš, da madež izgine. Vzrok tem madežem je po navadi v tem, da se les poti in izloča olje, s katerim je les za pohištvo kvašen.

Radio Ljubljana

Nedelja, 4. decembra: 8: Vesel nedeljski pozdrav: Kmečki trio. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. Mav: Slovenska maša na čast Slomšku. — 9.45: Verski govor (dr. Ciril Potočnik). — 10: Orgelski koncert (plošče). — 10.30: Koncert lahke glasbe: radijski šramel (pevske vloške bo pel Drago Zupan). — 12: Kar želite, to dobite (plošče po željah). — 13: Napovedi, poročila. — 13.20: Koncert (radijski orkester in radijski komorni zbor). — 17: Kmetijska ura: Gospodarska navodila in tržna poročila. — 17.30: Za dobro voljo in zabavo (tercet Stritar, Avgust Stanko — harmonika in plošče). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Koncert godbe »Sloge«. — 21: Koncert operetnih zvokov (radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za ples in oddih (plošče).

Ponedeljek, 5. decembra: 12: Ruske pesmi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Prihod sv. Miklavža in nagovor za otroke. — 20: Miklavžev pisan večer (sodelovali bodo Pavla Lovšetova, koncertna pevka z otroškimi pesmimi, pri klavirju prof. Marjan

Lipovšek in radijski orkester z otroškimi skladbami; vmesno besedilo je napisala Maša Slavčeva, recitirala bo Mila Saričeva, obe članici nar. gledališča v Ljubljani). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Miklavževanje za odrasle poslušalke in poslušalce.

Torek, 6. decembra: 11: Šolska ura: Miklavžev dan; igra in recitacije (brezposelni učiteljski abiturijenti). — 12: Miklavžev koš (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Šramel »Škrjanček«. — 14: Napovedi. — 18: Malo manjše, najmanjše (koncert radijskega orkestra). — 18.40: Psihološki problem malega naroda (dr. Franče Veber). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Vesela kronika. — 20: Koncert na harmoniki (Milan Stante). — 20.45: Potovanje po Daljnem vzhodu (koncert radijskega orkestra). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Prenos plesne glasbe iz restavracije »Emone«.

Sreda, 7. decembra: 12: Reproduciran koncert na wurliskih orglah. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Pisana šara (plošče). — 14: Napovedi. — 18: Mladinska ura a) Opazuj in poskušaj (prof. Miroslav Adlešič); b) Decembar v naravi (Miroslav Zor). — 18.30: Weber: Čarostrelec, uvertura (plošče). — 18.40: Ugotovitve II. balkanskega kongresa za zaščito otrok (Vojko Jagodič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Beseda k prazniku (Fran Finžgar). — 20: Tamburaški septet. — 20.45: Debussy: Nocturni, simfonična suita (plošče). — 21.10: Bachov klavirski koncert (prof. Marjan Lipovšek). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Instrumentalni dueti: klavir in harmonija.

Četrtek, 8. decembra: 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 10.15: Verski govor (dr. Vilko Fajdiga). — 10.30: Koncert komorne glasbe (plošče). — 11.30: Opoldanski koncert (sodelovali bodo Šuštar-Maroltova, samospevi, prof. Marjan Lipovšek, klavir in radijski orkester). — 13: Napovedi, poročila. — 13.20: Koncert Slovenskega vokalnega kvinteta. — 14: Otroška ura (nastop bo vodila Vencajzova). — 17: Kmetijska ura: Kako bomo kletarili z letošnjimi vini (Pečovnik Konrad). — 17.30: Ura lahke glasbe: Kvartet mandolin. — 18.15: Tolminska zgodba (po Ivu Šorliju; člani gledališča v Ljubljani). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Koncert orkestralnih suit (radijski orkester). — 21.20: Solistični koncert (Čenda Šedlbauer, violoncello; prof. Marjan Lipovšek, spremljava). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Pesnice za krajši čas (Mirko Jelačin, pri klavirju prof. Marjan Lipovšek).

Petek, 9. decembra: 11: Šolska ura: Decembar doma in v prirodi, dialog (vodil bo Miroslav Zor). — 12: Po naših tratah in gređicah (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Ob 100letnici Bizeta (koncert radijskega orkestra). — 14: Napovedi. — 18: Ženska ura: O kolmah (Ivanka Simoničeva). — 18.20: Razigrani zvoki (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: O izseljenih (Jože Premrov). — 20: Prenos koncertnega večera zagrebške radijske postaje. — 22: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 10. decembra: 12: Pesem, glasba, ples, v veselo zvočno zmes. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Pesem, glasla ples v veselo zvočno zmes. — 14: Napovedi. — 17: Otroška ura: a) Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgersen popotoval z divjimi gosmi; povest v nadaljevanjih; b) Gašperček v novih dogodivščinah (lutkovna igrice). — 17.40: Plošče: Popy: Orientalna suita. — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust (radijski orkester). — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Beseda k prazniku (Fran Finžgar). — 20: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: XII. večer muzikomediantov. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za konec tedna dobra volja, to uteha je najboljša (plošče).

NAPISAL MIRKO BRODNIK 4

Srce v okovih

ROMAN

Tedaj pa se je nenadoma razsvetlilo nebo. Kakor ogromen plamen je šinila pod oblake zelena raketa in se razletela v tisoč drobcev. Takrat se je začul z leve krik iz stoterih grl in pok iz stoterih pušk. Kozaki so se spopadli z Brankovo četo. — — —

Peto poglavje.

OSAMLJENA

Za Zoro so bili žalostni in obupni tisti dnevi, ko je odšel Branko na fronto, tako obupni, da se ji je časih zazdelo, da ne bo mogla več dolgo strpeti. Misel, da je Branko daleč od nje in da je vsak trenutek v smrtni nevarnosti, jo je kakor oster nož zbadala v srce. Kolikokrat se ji je zazdelo, da sliši sredi noči njegov klic in ta klic je bil glas človeka, ki umira. Takrat je vselej v grozi zarila glavo med blazine in jela plakati in moliti — moliti zanj, ki ji je bil vse.

Kako dobro se je še spominjala tistega večera, ko je bil odšel! Vso noč je prejkala. Vso noč je stala pri oknu in po glavi ji je blodila breznadna misel, da se še vrne, da se mora še enkrat vrniti pred odhodom. In ure so tekle, tekle... Branka pa ni bilo nazaj... Mati je bila v kuhinji, zajtrk je pripravljala. Ko jo je zagledala, se je kar prestrašila. »Kaj ti je, Zora?« jo je s skrbjo vprašala. Pogledala se je v zrcalo in se zgrozila. Bila je bleda ko zid, samo oči je imela vse rdeče od joka. Še danes pomni, kako ji je bilo takrat težko pogledati materi v oči. Ali naj bi ji povedala resnico? Ali naj bi se izgovorila, da je bolna?

Molčala je.

In potem je čakala njegovega pisma. Teden dni, dan za dnem. Samo sedem dni, toda njej se je zdelo, da je bil tisti teden daljši kakor vsa leta, kar jih je že preživela. Potem je nekega jutra prišlo pismo. Kako je bila srečna!... Branko ji je pisal, da je že na fronti in da se mu dobro godi. Takoj mu je odgovorila, in potem so romala pisma na pošto dan za dnem, in vsak dan ji je odgovarjal njen Branko. O, kako je bila srečna! Zdelo se ji je, da je o n pri njej, da bedi nad njo in da jo varuje.

Kako težko je čakala vsak dan! Že ob osmih zjutraj je šla vselej na vrt in gledala, kdaj se prikaže izza vogala pismonoša. Čeprav je vedela, da nikdar ne pride pred deveto... In kadar je prišel, mu je pohitela naproti in ni mogla pričakati, da je iz velikega kupa pisem poiskal tisto, ki je bilo zanj. Časih ga je kar zasovražila. Zakaj je vselej tako dolgo šaril po pismih, da je našel njeno! Potem ga je pa navadila, da je nosil njeno pismo posebej v žepu. Ko ga je dobila, je zbežala na vrt na tisto klopico, kjer sta se razstala z Brankom, in ga prečitala. In nihče je takrat ni mogel priklicati.

Oče in mati nista nič opazila, čeprav se jima je zdelo, da se je Zora v zadnjem času nekam izpremenila. Preveč dela sta imela z drugimi rečmi. Oče je šel vsako jutro ob osmih v pisarno, mati pa je imela dovolj opravka z gospodinjstvom.

Nekajkrat ji je tudi Kregar poslal pozdrave. Komaj da je prebrala njegova pisma. Enkrat ji je celo o ljubezni pisal. »Kozel stari«, si je takrat rekla, čeprav Kregar nikakor še ni bil star. Še sama se je potem smejala tem besedam.

Potem je prišlo, kar je moralo priti. Zora dolgo ni vedela, kaj naj pomenijo občutki, ki so se jeli v njej buditi. Šele potem, čez dolgo se je zavedla, in v prvem trenutku jo je obšla neizrekljiva radost in neka čudna groza. Kaj bo, če se Branko ne vrne? Če ga zadene v boju krogla?

In spet je molila zanj dolge noči, da bi se ji vrnil.

V kasnejših pismih ji je sporočil, da je zdaj hudo na fronti, zato mu ni hotela delati

skrbi. Ko pa ji je v zadnjem pismu razodel, da bo dobil dopust, ni marala več skrivati in mu je odkrila svojo tajno. Kako lahko in kako težko hkrati so ji šle tisti dan črke izpod peresa! In potem je trepetaje nesla pismo skrivaj na pošto in ga vrgla v skrinjico.

Ko se je vrnila domov, je dobila očeta v sobi. Sedel je pri peči in kadil. Sedla je k njemu in hotela začeti pogovor, samo da nekaj reče. Takrat pa je opazila, da je oče nekam nenavadno resen. Skrita slutnja jo je zbudila v srce. Ali mar oče kaj ve? Ali je morda pismonoša izblebetal, da ji vsak dan nosi pisma? Le kako naj mu izpuli skrivnost?

»Kaj je, očka. Zakaj se tako resno držiš?«
»Nič ni!« je odgovoril z glasom, ki se ji je zdel še resnejši od njegovega obraza.
»Povej rajši, kaj imaš s Kregarjem!«

»S Kregarjem?« Toliko da se ni na glas zasmejala. Nič ne ve, hvala Bogu! »Kako pa si prišel na to misel?«

»Pisal mi je. Pogledaj!«
Vzela mu je pismo iz rok in ga naglo preletela. Kregar je poslal očeta za njeno roko! Zora se je zasmejala na glas. Ne, da jo bo Kregar zasnubil — ne, tega ne bi bila pričakovala niti v sanjah.

Kar odleglo ji je. Samo da oče resnice ne vel obrnila se je k njemu:

»Kaj si vendar domišlja! Meni do zdaj še besede ni rekel, tu pa piše: 'Prepričan sem, da me gospodična ne odbije.' Naj le stopi predme s takimi besedami!«

»Nikar tako hudo!« jo je oče resno posvaril. »Sicer pa... jaz ga na tvojem mestu ne bi kar tako odbil... Ljubši bi mi Zora se je obrnila stran, da skrije rdečico, ki ji je zalila obraz. Na srečo ni oče ničesar opazil.

Ko je tisto noč legla, dolgo ni mogla zaspiti. Mislila je na očeta, na njegove zadnje besede. Da je še premlada, ji je rekel. In ko je strmela pod strop in zaman čakala spanca, so njene ustnice gluho mrmrale eno edino besedo:

»Premlada... premlada...«

Šesto poglavje

TAKO JE HOTELA USODA...

Kakor hudournik po nevihti so se zagnali vojaki nad Ruse. Mislili so, da nalete na nepripravljene sovražnike, toda zmotili so se. Kozakom je bilo videti, da so jih že čakali.

Branko, ki se je svojim vojakom takoj priključil, se je boril kakor lev. Dobro je vedel, da se mora v tem boju izkazati, le tako mu je ostalo nekaj upanja, da dobi dopust, ki mu ga je stotnik odrekel. Bil je vselej v največjem metežu. V desnici je vihtel sabljo, v levi je imel revolver in si utiral pot naprej. Sovražnikovo desno krilo se je pri prvem napadu umaknilo. Branko je to pričakoval, ker je poznal kozaške navade. Vedel je, da hoče sovražnik na ta način izvabiti krilo naprej in ga oddvojiti od jedra čete.

Vojaki so se v prvem navdušenju zagnali za umikajočim se nasprotnikom, toda poročnik jih je zadržal. Vedel je, da more uspjeti samo tedaj, če razbije sovražnikovo sredino, in to je bilo najtežje. Sicer je bila itak njegova naloga samo zadržati Ruse in jih toliko oslabiti, da se ne bodo mogli vreči vsi na stotnikov oddelek.

Da, stotnikov oddelek. Skoraj bi bil čisto pozabil nanj. Kako dolgo ga ni! In vendar je bilo dogovorjeno, da napadeta oba hkrati, vsak s svoje strani. Kje je tako dolgo?

Branko je naglo pregledal položaj. Rusov je moralo biti vsaj še enkrat toliko kakor njegovih vojakov, in vsi so bili dobro oboroženi. S hriba so se jele oglašati prve ruske strojnice. Hvala Bogu, še ne upajo prav

stréljati, ker se boje, da ne razredčijo svojih lastnih vrst. Toda če...

Naglo je poklical praporščaka Novaka.
»Držite tu fronto! Jaz grem z nekaj ljudmi v hrib po strojnice.«

Dvajset najbližjih je šlo z njim. Med grmovjem so se jeli plaziti v hrib.

Kozaki gotovo tega niso pričakovali. Brez vsake nevarnosti so prišli Brankovi ljudje s strojnicami oddeku za hrbet. Potem se je vsula toča krogel na kozake, ki so sprva obstali, potem pa so se naglo umaknili. Zdaf je bil Branko v istem položaju kakor prej kozaki. Njegovi vojaki so šli za Rusi in zato je moral prenehati s streljanjem. Strojnice so bile zanj brez vrednosti. Ukazal je zabit čevi s kosi železa. Ko je bilo to opravljeno, je naglo odšel z vojaki po hribu navzdol k svojim.

Le majhna razdalja ga je še ločila od njih. Mahoma pa je obstal: levo krilo čete je bilo obkoljeno, še malo in med njim in četami bodo Rusi in mu odrezali pot do njih. Zgodilo se je prav to, kar je on pripravljaval kozakom. Odtrgati so hoteli njega in njegov oddelek od ostalih čet. Pognal se je naprej, a prepozno. Močan oddelek kozakov se mu je postavil nasproti.

Ostrina njegove sablje je razčesnila prvega kozaku glavo. In za njim drugemu. Branko se je boril kakor lev. V vseh njegovih naskokih, v vseh njegovih junaštvih se je skrival obup. Kaj bo z njegovo četo! Saj jo uničijo, če ne pride stotnik dovolj zgodaj na pomoč! Njega pa še ni od nikoder, čeprav bi bil moral biti že davno tu. Ali so ga sovražniki presenetili kakor njega? Strašna slutnja ga je prešinila: »Če me je nalašč poslal v boj in me potem pustil na cedilu in izdal?«

Zgrozil se je. Četa rdečih, ki so stali med njegovo peščico in oddelkom brez poveljnika, je bila čedalje večja. Zmeraj novi so prihajali. Velike kosmate kape so se množile, čeprav so njegovi vojaki krvavo gospodarili med njimi. Množile kakor gobe po dežju. In njegovih je bilo čedalje manj. Pogledal je okrog sebe. Niti deset mož ni več imel, in ko je odšel v hrib, jih je bilo več kakor dvajset. Nekaj jih je ležalo ranjenih za njegovim hrbtom. Kadar je kateri padel in bil še živ, ga je najbližji tovariš odnesel nazaj. Pet ali šest jih je bilo že mrtvih in pred njim se je gomilil kup kozakov, ki se ne bodo nikdar več zbudili. »Kmalu bomo imeli nasip pred seboj,« se je grenko nasmehnil. »Samo da ga takrat ne bomo več potrebovali.«

V daljavi je čul kričanje. Stotnik prihaja! Zdaf, ko je pozno, prepozno. Preden pride do čete, jih ne bo več...

Zaklical je tovarišem, naj ne obupajo, toda njegove besede so bile odveč. Sami so zapazili, da se je moralo nekaj zgoditi. Videli so, da kozaški napad popušča.

»K svojim moramo priti!« je še vzkliknil, tedaj pa se mu je nenadoma zažubilo pred očmi. Začutil je, kako ga je zaskelilo v rami. Vojak, ki je ležal pod njegovimi nogami, ni bil mrtev. Potegnil je bil revolver in ustrelil. Dobro, da ga je zadel samo v ramo. Roka se mu je pobesila kakor mrtva. Potem pa ga je zadel čez prsa udarec s sabljo in še eden. Omahnil je in zaječal:

»Zora, Zora...«

Janez, ki je stal zraven njega, je priskočil. Videl je v kozakovi roki revolver, iz katerega se je še kadilo. Kakor besen je sunil zahrbtnega napadalca z bajonetom v prsa, da se je zvalil na tla. Potem je pokleknil k poročniku.

Sedmo poglavje

KONEC BOJA

Branko je bil hudo ranjen. Janez je to takoj videl, vendar mu ni mogel dosti pomagati. Pobral ga je in odnesel v ozadje. Tam ga je položil pod grm, kjer sta ležala že dva druga. Nato se je vrnil v vrsto onih, ki so se borili.

In potem se je spet vnel boj. Drug za drugim so padali Brankovi vojaki. Od praporščakov je ostal samo Novak še živ.

Dalje prihodnjiš,

Za smeh in kratek čas

ZAKONSKI RAJ

Mož: Če večerja še ni gotova, pojdem v goštilno.

Zena: Počakaš 10 minut, da se preoblečem, pa pojdem tudi jaz s teboj...

PROFESORSKA RAZTRESENOST

Profesor: »Poglej žena, kako sem »premočen.«

Zena: »Si že spet pozabil vzeti dežnik.«

Profesor: »Ne, dežnik sem imel s seboj, a sem g apozabil odpreti...«

OTROCI

Jožica: »Tvoj oče ima pa samo eno nogo. Kje pa je druga?«

Lizika: »Druga noga je že v nebesih.«

ZASLIŠEVANJE

Orožnik: »Zakaj ste pa stol vrgli v ženo?«

Pijanec: »Ker mi je bila miza predaleč.«

SREČA V NESREČI

A: »Vam so včeraj izropali trgovino, sem slišal praviti.«

B: »Da, toda škoda je k sreči manjša, ker sem prav včeraj znižal cene za eno tretjino...«

BREZ KONKURENCE

A: »Zatrjujem vam, da so bili doslej še vsi moji odjemalci zadovoljni z mojim delom.«

B: »Kaj pa izdelujete?«

A: »Krstel!«

OLAJŠUJOČA OKOLNOST

Sodnik: »Vlomili ste v davčni urad in ukradli večjo vsoto. Kaj lahko še poveste?«

Obtoženec: »Prosim za priznanje olajšujočih okoliščin, kajti s tem denarjem sem plačal svoje davke.«

NIČ NE POMAGA

Lojze je bil izredno boječ zaljubljenec. Anica se je trudila na vse načine, da bi stala njegov led. Nazadnje je poskusila na ta način: »Ali ni čudno, da ustreza dolžina moške roke natančno obsegu ženskega pasu.«

»Tako, tako,« je menil Lojze zamišljeno, »kako bi bilo, če bi to preizkusila s koščkom vrvice?«

POZNA JO

Sinko: »Oče, pridil hitro! Bik se je odtrgal in napadel mater!«

Oče: »Ali je še živ?«

PREBRISANO

Mihec je imel domačo nalogo iz računstva: »Osemnajst žemelj stane devet dinarjev. Koliko stane ena?«

In napiše odgovor: »Ena stane 50 par.«

»Kako si pa to izračunal?« ga vpraša učitelj.

»Saj nisem računal. K peku sem šel in si kupil žemljo,« se odreže Mihec.

NERODNA REČ

Gospod Hlačnik pride v pisarno v Ljubljani in se prijavi ravnatelju: »Dovolite, da se vam predstavim. Moje ime je Hlačnik iz Petelinje vasi. Moj nečak je že nekaj mesecev pri vas v službi.«

»O, vi, ste, gospod Hlačnik. Vaš nečak je pa včeraj vzel dopust, da pojde na vaš pogreb.«

Jaz moram biti v vsaki ročni torbici!

Ravno ob vlažnem in mrzlem vremenu je nujno potrebno, da imate pri sebi Niveo, da si morete poljubno večkrat namažati kožo z Niveo. S tem zagotovite svoji koži trajno varstvo pred vplivom slabega vremena in si ohranite mladostno, svežo in zdravo barvo.

TAK PRIDE NA SVET

Tujec: »Zakaj je v vašem kraju toliko bosonogih otrok?«

Domačin: »Veste, pri nas pridejo vsi otroci bosni na svet.«

AH, TA BOLTEŽAR

Kaplar: »No, ali si že spet pozabil puško? Kako bi pa ti rekel vojaku, ki bi šel brez puške v vojno?«

Rekrut Boltežar: »General.«

DOBRO VIDI

Zdravnik: »Da tako slabo vidite, prihaja od alkohola.«

Bolnik: »Nemogoče! Kadar sem malo dobre volje, vidim vse celo dvojno.«

Mali oglasi

PUH

perje, pernice, kapok, žimo, volno, vato, afrik dobavlja najceneje »OBNOVA« — F. NOVAK, JURČIČEVA ULICA ST. 6.

ZASTONJ

dobite ilustrovano knjigo »Pot do sreče«, ako se obrnete na naslov: Karmah, Zalec.

JESEN

OSTANKI

ZIMA

mariborskih tekstilnih tovarn, pristinobarvni, brez napak in sicer:

paket serija »R« z vsebino 16—20 m dobro uporabnih ostankov flanelov in barhentov za žensko obleko, moško in žensko spodnje perilo 128 din.

reklamni paket seri »K«, vsebina 20 do 25 m bojšega flanela za moško, žensko in otroško perilo v najlepši sestavi, paket 130 din; dalje specialni paket »original Kosmos D« z vsebino 17—21 m la barhentov za ženske obleke, bluze n prvovrstnih flanelov za piščame, žensko, moško in otroško perilo za izjemno ceno 150 din.

paket serija »Z« z vsebino 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum ali plašč in sicer:

»Z/1« 130 din. »Z/2« 160 din. »Z/3« 200 din.

»Z/4« 250 din. »Z/5« 300 din; cela podloga za moško obleko po kakovosti 80, 100 in 120 din.

Trgovcem popust! Vsak paket poštnine prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam Nešteto priznanj odjemalcem na razpolago

Pišite še danes Razpošiljalnici »Kosmos«, Maribor, Kralja Petra trg. Oglejte si povečano zalogo in ugodne cene.

2.500 DIN POTREBUJETE.

da zaslužite 1000 din mesečno Pišite: »Anos«, Maribor, Orožnova ulica.

MR. BAHOVEC

PLANINKA ZDRAVILNI ČAJ

Pijte samo zdravilni

PLANINKA ČAJ

Apoteka Mr. BAHOVEC, Ljubljana

S. št. 2007-32

Harmonike od Din 59	Trompeta od Din 520	Klarineti od Din 120	Gitare od Din 118
---------------------	---------------------	----------------------	-------------------

MEINEL & HEROLD d.z. a.z.

zal. tvornice MARIBOR st. 107

glasbil

SAMO

Din 98.—

63719 Po ceni in dobra zapestna ura Shock Proof, lepo kromirano ohišje s svetlečimi številkami in kazalci. Din 98.—

63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoča s sekundnim kazalcem. Din 185.—

63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem. Din 260.—

Zahtevajte cenik, zastonj in poštnine prosto.

H. SUTTNER, Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v svici.

Kdor ne bere, nič ne ve!

Knjige najbolj izobrazujejo človeka. Načitan človek se v svojem, četudi na videz nepomembnem poklicu bolje uveljavlja, kakor oni, ki mu knjig ni mar.

**Kdor
ne bere knjig,
živi predrago
in vrhu tega
slabo življenje**

V prostem času si v gostilnah in drugih javnih lokalih za težko prisluženi denar kupuje drago in dvomljivo zabavo.

Če bi žene navajale svoje može k branju zanimivih knjig, jim ne bi bilo treba preživljati bridkih ur, ko si možje krajšajo čas ob vinu, žganju in često tudi v slabi družbi. Ob lepi, zanimivi knjigi bi mu bil skopo odmerjeni prosti čas še doma prekratek.

Može in vsi, ki ne najdete doma blagodejnega razvedrila, vzemite v roke knjigo »Lucifer« ali pa roman »V krempljih inkvizicije«, »Rdeča megla«, »Veliki inkvizitor«, »Tigrovi zobje«, »Onkraj pragozda«, »Hektorjev meč« ali katero koli spodaj navedenih knjig, pa boste spoznali, da je doma najlepše življenje. Kaj vse si boste prihranili, veste pa sami najbolj. Z našimi romani, ki so tako napete vsebine, kakršnih v drugih knjigah ni, se tudi začetnik kaj lahko navadi branja knjig.

Kdor se navadi brati zanimive knjige, mu je vsak prosti čas, ki ga preživi ob knjigi, v srečo, izobrazbo in zabavo. Poleg telesnega odpočitka si okrepča tudi duha, ki mu širi obzorje na najprijetnejši način.

Olajšali smo družinam in vsem neimovitim slojem nabavo najbolj zanimivih knjig z globokim znižanjem cen, da si jih bo mogel vsakdo nabaviti čim več. Opozarjamo pa, da veljajo znižane cene samo za Miklavžev in božični nakup. Od 1. januarja 1939 dalje pa bodo veljale zopet običajne prodajne cene.

Na razpolago so naslednje knjige:

1. Jean de la Hire: Lucifer, fantastični roman v šestih delih. 1924. 273 strani.
2. Maurice Leblanc: Tigrovi zobje. Iz francoščine prevedel F. J-o. 1924. 217 strani.
3. Veridicus: Pater Kajetan. Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih. 1924. 187 strani.
4. James Oliver Corwood: Onkraj pragozda. Roman. 1925. 129 strani.
5. Gustave le Rouge: Misterija. Roman. 1925. 177 strani.
6. Jack London: Roman treh src. 1926. 433 strani.
7. Oevre Richter Frich: Rdeča megla. Roman. 1926. 108 strani.
8. Rene la Bruyere: Hektorjev meč. Roman. 1926. 80 str.
9. Zevacco: Papežinja Favsta. Roman. 1927. 184 strani.
10. J. O. Corwood: Lov za ženo. Roman. 1927. 194 strani.
11. E. G. Seliger — Brat: Ugrabljeni milijoni. Roman ameriškega Jugoslovena. 1927. 291 strani.
12. Phillips Oppenheim: Milijonar brez denarja. Roman. 1927. 92 strani.
13. Zane Grey: Železna cesta. Roman. 1929. 219 strani.
14. Stanley Weyman: Rdeča kokarda. Roman iz velike revolucije. 1928. 233 strani.
15. Sinclair — Gluck: Zlati panter. Roman. 1928.
16. Michael Zevacco: V krempljih inkvizicije. Zgodovinski roman. 1929. 462 strani.
17. Marcel Priollet: Seržant Diavolo. Roman. 1929. 344 str.
18. Emerson Hough: Može. Roman. 1930. 210 str.
19. Donald Keyhoe: Gusar v oblakih. Letalski roman. 1930. 130 strani.
20. Artur Bernede: Belfegor. Pustolovski roman. 1930.
21. Staroslav: Gostilne v stari Ljubljani.
22. Melik: Do Bitolja in Ohrida.
23. Frank Heller: Blagajna velikega vojvode.

Globoko znižane cene knjigam so sledeče:

Posamezne knjige:

Broširane Din 10.—
Vezane Din 15.—

Skupina 5 knjig:

Broširane Din 40.—
Vezane Din 60.—
Izbira poljubna.

Skupina 10 knjig:

Broširane Din 60.—
Vezane Din 120.—
Izbira poljubna.

Upravništvu „Jutra“

v Ljubljani

Podpisani naročam sledeče knjige:

(navedite samo številke knjig) _____

Din _____

Vam obenem nakažem po poštni položnici, na poštni ček, račun v Ljubljani, št. 11842.

Knjige pošljite na naslov: _____
